

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

As országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Égés óvra 10 frt, félévire 6 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szombán és szombaton.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek) 0161-ét 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT

Ülésnapok a Köztelken.

1899. február 9. d. u. 4 ó. Földmívelési és növénytermelési szakosztály ülése.
1899. „ 10. d. u. 4 ó. Szőlészeti és borsászati bizottság ülése.
1899. „ 14. d. u. 4 ó. Tenyészállatvadász rendező bizottságának ülése.
1899. „ 16. d. e. 10 ó. Országos szövetkezeti értekezlet.

Meghívó

a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége* által folyó évi február hó 16-án délelőtt 10 órakor a Köztelken tartandó

országos szövetkezeti értekezletre.

Az értekezleten részt vehet minden a szövetkezeti mozgalmak iránt érdeklődő gazdasági egyesületi tag.

As országos értekezlet napirendje:

1. Gróf Károlyi Sándor előadása a fogyasztási és értékesítő szövetkezetekről s azok erkölcsi hatásáról.
2. Balogh Elemér előadása a fogyasztási és borértékesítő szövetkezetek megalkotásáról.
3. Bálintffy Pál előadása a gabona-értékesítő szövetkezetekről.
4. Bernáth István előadása a gazdasági egyesületek szerepe a szövetkezeti mozgalom terén.

Budapest, 1899. január 26-án.

Gróf Desseuffy Aurél s. k. elnök.

Köztelki gazdasági előadások.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

február hó 13., 14. és 15-én
Budapesten a Köztelek (Üllői-ut 25. sz.) nagytermében

gazdasági előadásokat rendez.

Az összes előadásokon az OMGE. tagjai díjtalanul vehetnek részt. Az előadások részletes tervezetét a „Köztelek” f. évi 10. számában közöltük.

Tavaszi állatvásárok sorrendje.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezendő **XVI. tenyész-állatvásár 1899. évi február hó 25-én és 26-án** tartatik meg a „Tattersall”-istállóiban (Külső-Kerepesi-ut, a keleti pályaudvarral szemben).

A bejelentési határidő február hó 12-én jár le, kérjük ennél fogva a bejelentéseket mielőbb beküldeni.

A XII. tavaszi luxus-lóvásár márczius hó 12., 13. és 14-én.

A XIII. tavaszi luxus-lóvásár április hó 28., 29. és 30-ik napján tartatik meg a „Tattersall”-istállóiban.

Mindkét tavaszi luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. *Egy-egy értékes tiszteletdíj tiszteelt ki a legszebben összeállított négyes fogat, a legszebben összeállított kettős fogat és a legjobb minőségű paripára.*

Meghívó

a *OMGE. földmívelési és növénytermelési szakosztályának*

f. évi február hó 9-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor a Köztelken tartandó ülésére.

Tárgy:

Javaslat a komló, hüvelyesek és fonál növények termelésének előmozdítása érdekében. (Az előadói javaslat a „Köztelek” m. évi 100-ik számának mellékletén jelent meg.)

Gróf Szápáry Gyula, szakosztályi elnök.

1899. évi január hónap befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

Hírtalok befizetése 1898-ra: gróf Pejaessvich Pál 1 korona, Szabó Alajos 22-06 korona.

Fizetés 1898-ra: Békésmegyeri gazdasági egyesület 21 kor., gróf Degenfeld Imre 20 kor., gróf Laszárházy Ernő 20 kor., Györgyei Ilés 21 korona, hercegyi Gotthard Sándor 21 kor., Hídgyárfy Imre 20 korona, Pálmai Imre László 50 kor., Kécskóczy Zádor 29 kor., Lédérer László 20 kor., Markovits Antal 20 korona, Nyitraivölgyi gazd. egyesület 20 kor., gróf Pujacsavich Pál 4 kor., Reusz Henrik 20 kor., Sáro-megyeri gazdasági egyesület 20 korona, Somssich Andor 20 korona, Schweiger Vilmos 21 kor., Szábhely Gyula 20 korona, Szentiványi Oszkár 21 kor., Szankovics Ferencz 21 kor., Teleký József gróf 20 kor., Urmanecz János 20 korona, Váhyi Árpád 20 kor., Zichy Béla gróf 20 kor., Zichy János gróf 21 kor., Zichy Pál Ferencz gróf 21 korona.
Érték fizetése: Somssich Andor 20 kor., Széchenyi Emil 60 korona.

II. Évdíjak.

Hírtalok fizetése: Bauer Mór, Berger Géza, Bujanovics Gyula, Bay Géza, ifj. Dobosy Dániel, Elek Emil, Fiescher János, Flórián János, Huber Lajos, Krakauer Armin, Klein Sándor, Lóvay Ferencz, Mannlicher Róbert, Mayerly György, Möré József, Schmidt Oszkár, Satriña Sándor, Schössberger Adolf, Skublies Zeigmond, Tóth Kálmán, Vinczei Károly, Völcs Antal dr., Versey János, Weinberger Arthur 20—20 korona, B-kay Oszkár, Despinits Kálmán, Goldinger Gábor, Hirschfeld Arnold, Kákos Mihály, Kende Zeigmond, Kosuth János, Lóvay Lajos, Neuhauer Adolf, gr. Teleký László Gyula, mező-pagocsi gazd., Unger János 10—10 korona, Bogay Emil 60 kor., Brokés József 40 korona,

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk
e lap 221. oldalán található.

iránt, termelni hábiaváló farságod volna. Alkint az azerbi, hogy a külföldi behozott növények és vetőmagok a földünkbe nem kerülhetnek, mert a talaj éghajlati és egyéb követelmények nálunk is ugyanugy megvannak. A szakszótly a szóban forgó magvak természetének fontosságára való tekintettel elhatározta; hogy megbízható módon és széles alapon kiadja a magvak okokat, amelyek a szakszótly növények ideháza való termelési gélelék a véleményét két gyakorlati szakértő, magyarskedőktől, gársozóktól, gazdatisztelektől s így tovább, kérve, hogy jelöljék meg a módokat, amelyekkel szerintük e növények termesztése ideháza is meghonosítható volna.

A beérkezett számványmentés szelő memorandumja foglalta össze, mely egy a szakszótly által kiküldött bizottság már előzőleg tárgyalt. A bizottságának a memorandumban foglaltakkal szemben elfoglalt álláspontját szelő a szakszótly elé fogja terjesztieni, előbb azonban a memorandumnak a szakszótlyakmány és a kertü magvak valamint a győgynevelés termesztésére vonatkozó részét kivéve, egész leírás megjelölésével felolvassa. (Olvassa a „Köztelek” mult évi 100 ik számban megjelent előadói előterjesztés első fejezetét.)

Előadó: A szakszótly által kiküldött bizottsági álláspontja a memorandumban kifejtett javaslatokkal szemben a következők a bizottság véleménye szerint a szakszótlyakmánygyaktermelési helyei ezidőszámpir már meglehetősen biztonságos megvannak alapítva, tehát a javaslatban ajánlott kísérletek végrehajtására nem volna szükség, különösen pedig arra nem, hogy a gazdasági egyesületek bizánszák meg nem feladattal, annyira lekövető, a bizottság nem is vállalkozzék, de azért sem, mert ezeknek végzése a kísérleti állomások felátessene a gazdaságközönségnek.

Az értékesítésre néve ajánlja a bizottság, hogy ott, hol már vannak értékesítési és fogyaszási szövetkezetek, ezek szőlőintésként fel arra, hogy vegyék fel a fümág értékesítését is ügykörökbe, és csak ott volnának speciális fümágértékesítési szövetkezetek létesítendők, a hol még szövetkezetek nincsenek. A többi javaslatokhoz a bizottság hozzájárul és azokat elfogadása ajánlja.

Haldék igaznak szent oly magvak termesztésére kellene a súlyt fordítani, a melyek nem csak a beföldön keresettek, de kivételül eztek is képeznek; felhozza a csomós éhírt, a mely egy fontos kivétel cikizik. Szelő egy pár métermászást szállít külföldre s mely Németországban a mult évben 80 márkáért adták, szelő 90 márkát kapott érte q-ként. Szintén a csomós éhírt termelésre ajánlja, a melynek a fümág értékesítésére kellene ajánlani a gazdaságközönségnek.

Ferenzy Zsigmond; azt tartja, hogy a magtermelés általánosításának nagy akadályai, hogy a magyarskedők olcsón veszik át a gazdákot a magot és drágán adják; szelő a vezetés alatt álló állami gazdaságban árnyban, mintegy 200 hektár alatt a fümág éhírpámagot s a kereskedőköt az átvételre ajánlatot kért s a csomós éhírtégre 34 forint, mely árjegyzékük szerint 65—80 forint áruék. Ez 150% nyereség. Annyó perjéért 10—12 forint ítétek s árújuk 30—32 forint, a takarmányéhpámagot 1550 forint hajlatok átvétel s árúék 42—45 forint, ez tehát 300% nyereség. Ilyen árak mellett nem termelhet a magyar gazda fümágot. Hogy a termelt magvakért tisztességes árakat kaphasson a gazdaságközönség, ajánlja szelő, hogy a gyűjteményeközök hasonló intézmény létesítsék. Nem a vidéki gazdai egyesületekre bízná ezt, hanem itt a központi bank, akár az OMGE, akár a Magyar mező-

gazdák szövetkezte bizánsék meg a gazdák előadó magyarskedőknek nyilvántartásával. A kísérleti állomások felállítását nem helyesli.

Forster Géza: a maga részéről azon véleménynek ad kifejezést, hogy vizgálni kell a tekintetben, nehogy túlprodukció álljon be a magtermelés terén és e célból bizonyos nyilvántartás vezetésének szükségességét szelő is hangsúlyozza. Csak az a baj, hogy a gazdaságközönség nehezebb hibát ér, hogy az ilyen intézményeket még saját érdekében is igénybe vesze. Így pl. az OMGE. régebben terbe vette ill nyilvántartás vezetését az eladó lovakra néve, de a gazdaságközönség indolenciáján tört meg a kezdeményezés. Ennek dacára pártolja előítte szelő által felvetett azon eszmét, hogy a nyilvántartás e módú akár az OMGE-ben, akár a mezőgazdák szövetkezeténél keresztül vétessek. A nyilvántartással megbízott központ irányhatná a termelést, sőt esetleg — a kereskedő elkerülésével — közvetítené az eladást is, egyuttal pedig legészlenebb körben felhívja a gazdaságközönség figyelmé arra, hogy magyarskedőket ne külföldről hozzanak ideháza vásárolja az azt termelő gazdákot. Ezen módosítást ajánlja Ferenzy indítványt elfogadása.

Lóherer Andor hasonló értelemben szelő fel.

Gróf Dessewffy Aurél: E fontos kérdés megoldásán nem tartja kőnyűnek s a legnagyobb nehézség szerinte abban a roppant nagy árfüktuációban van, melyet az utolsó években a magtermelés terén tapasztalhatunk. Ami a nyilvántartást illeti, azt helyesen tartja, de nem tud elárközni azon néhezég vől, hogy melyek a nyilvántartás érdekében szükséges intézkedések, mert az OMGE, mint erkölcsi testület erre nincs hivatala.

Kodolányi Antal szerinte a növénytermelési kísérleti állomások feladata, hogy a termesztés néve a gazdaságközönség irányítsák; felkérőnd volna tehát a földművelésügyi miniszternek a növénytermelési kísérleti állomásokat unatissa, hogy tegyenek kicinnyben kísérleteket az ország különböző vidékein s csak ha a kísérletek igazolják az illető magvak termelésének hasznos voltát, akkor induljon meg nagyobb akció.

Bálföldy Pál az értékesítés fektét füslyt s ezt ajánlja a Ferenzy által felvetett akció eszméjét.

Szapáry István gróf abban látja a hibát, hogy a magyar gazdák a magtermelésnél nem fektetnek súlyt a minőség termelésére. Helyesli a nyilvántartó intézményt, észszerűségé meg fogja fogadni a gazdaságközönséget melőbb.

Ezered Ezered a főt az a főlé hajlik, melyet **Gróf Dessewffy** Aurél excellenciájára kifejtett s agyálva van arra néve, hogy sikerrel járjon a gazdákra néve a vetőmag termesztése, mert a magyar gazdákok még nem érte el a belterjeség azon fokát, hogy ill nagyszabású akciói sikerrel bizánszon. A magyarskedők régebb óta a gazdák nem igen veszik, mert nincs hozzá bizalmuk. A nyilvántartást illetőleg a vezetés alatt álló szövetkezetek készséggel áll az OMGE, rendelkezésére.

Cserháti Sándor azt tartja, hogy a magtermelési kísérletek megtevétele olyan gazdák volnának meghajthatók, a kiknek ahhoz meg van az alkalmi szakszótlyuk.

A szelő intézményétől az ár alakulása nem vár javulást, míg a nyilvántartó állomások létesítése sokat lendítene s azon termelő, a ki nem a minta szerint szállítja a magot, kizárónd a nyilvántartó állomás intézményétől. Hozzájárul a Forster által felvetett indítványt.

Forster Géza az elhangzottokat un kiegészíté indítványt. A növénytermelési kísérleti állomás megállapítandó, hogy az ország területén itt vagy amott milyen fümág termesztés s összeállításban állna a nyilvántartó állomások, hol megvizsgálhatnánk a beklüdtö minták és az eladás közvetítették.

A külföldre való kivétel szerinte csak akkor jöhet számításba, ha kellő minőségű jó árú terméket előzölhetünk, de ezt a szelő figyelmé felhívandó, hogy ideháza szerzése meg magyarskedőket; azonkívül pl. az állományok igazgatóság, mely a vonalak mentén seletjes magyakkal gyesítette be a töltéseladálát, felhívandó volna, hogy megfelelő minőségű magot ideháza szerzen be.

Szapáry Gyula előző kimondja a szakszótlyt határozatát, mely szerint a szakszótly az értékesítés kérdését tartja első sorban a szakszótlyakmány és kertü magvak termesztéséről megoldandónak oly módon, hogy a növénytermelési kísérleti állomás után állapítsanak meg azon vetőmagvak, amelyek termesztése hazánkban kívánatosnak és lehetőnek látszik és kiszemeltesseken azon gazdaságok, amelyek ill magvak termesztésére hajlandók; intézések felszólítás a gazdaságközönséghez, hogy elősorban beföldön termelt vetőmagokat vásároljon; az értékesítés kérdését megoldás végett egy nyilvántartó állomást szerveztesse vagy az OMGE, vagy a Magyar Mezőgazdák szövetkezte közbejöttével, melynek hivatala lesz a szóban forgó vetőmagvak beszerzését és előadását is szervezni.

A czukorrépmagtyényszerítés.

Kapolyi Géza: indítványozza, hogy az idő előrehaladtára való tekintettel a szakszótly az előterjesztés részletes tárgyalásba ne hozsáskozzék, hanem min az őjaljandó volna, hogy a czukorrépmagtyén körülte haladjunk, észszerűen volna e kérdést meg a szakszótly tárgyalás előtt bizottságilag megvitetni s ezért proponálja, hogy alakítsák egy vegyesbizottság a földművelésügyi miniszter, az OMGE, a növénytermelési állomás vezetésé, a magyar czukorrépmagtyén értékesítők kiküldötöiből, a kérdés előbb megvitatása végett, a mely javaslatot terjeszse a szakszótly elé.

Többek hozzájárulása után a szakszótly **Kapolyi** Géza indítványt elfogadja s a kérdés előterjesztését egy vegyes bizottságot kild ki, melynek tagjai **Dr. Malomszer** Jermót földm. miniszter, **Dr. Bencze** Istvánt a földm. miniszter helyettesét, az OMGE, **Gróf Vadsárhelyi** László, **Károly** Rezső, **Szilassy** Zoltán és **Jeszenszky** Pál, a m-óvéri növénytermelési kísérleti állomás részéről **Cserháti** Sándor — a magyar-óvéri növénytermelési állomás részéről **Linhart** György, a czukorrépmagtyén egyesítő pedig felkérlek 3 tag kitűlésére.

A szakszótly legközelebbi üléset február 9-én fogja megtartani.

A bogyártók mozgalma.

A múltbörtényre végrehajtása, az 1897. évi végrehajtási rendelet kiadása óta, nagy ehlényli folyók és hogy ezen évréle végrehajtása tényéig szűlősg volt, bizonyítják azon letelepülések, a melyek nagyok napjához bogyártókat állítanak pelengérré.

Hogy a végrehajtási rendelet ehlényli hajtatik végre s hogy a végrehajtási rendeletben foglalt idős nézetkedéseknek a gyakorlatban hatálya van, az a földművelésügyi miniszter érdeme, ki a múltbörtényről a vételezés kiadása panasza hozsáskozott, a melynek az érdeketek szerzett magának Magyarország szőlőtelepének rekonstrukciója körül, hogy öt egész hátrán szőlőink ujalkottakának nevezhetjük.

Érthető is, hogy a nagy költéséggel beletelített szőlők tulajdonosai, állomások vol előbb a panasza hozsáskozott, ha csak es megképp nem értékesítették, boraiok csak nagy nehezen és nyomott árak mellett tudtak tudni, holott a mióta az országértés nyilvan, mondatni szeméretlenül folyó bogyártásról az igazságszolgáltatás a felet lerodította, az óta egy borhatalom csoportjában, a termesztéses árak emelkedésénél.

A közgazdaság ezen szöru beavatkozására

égető szükség volt már, mert a borhamisítók oly otthonosan érezték magukat nálunk, hogy már jogot formáltak a megélhetésükre. Az 1897. évi átkötés, amely az új végrehajtási rendeletet tárgyalta a pénzügyminiszterumban, különös felítést keltett a pécsi kamara kiküldöttségének azon állásfoglalása, hogy a boryártás oly nélkülözhetetlen Magyarországban, hogy azt, mint engedélyezéshez fölötti parit, kellene minősíteni.

A könyvek szerint a magyar név, a boryártóknak igen tekintélyes politikai befolyásuk is volt és talán van is ennek tulajdonitá, hogy a híres Engel czég tisztességéért, amkor az már nem volt meg, egy igen előkelő társadalmi és politikai helyet elfoglaló egyenként alabul küldöttség járt közbe a helygimnáziumnál.

A boryártók eldörögőjének, a pécsi telepek a szétrobbantása és az ott kiderült messze visszalétek, az egész ország figyelmét a boryártókra irányították és engedett azon vétek közony, a mely egyáltalában nem akart tudomást venni azokról, a mik körülötte történtek.

A közigazgatás is komolyabban kezdte venni feladatát, lehet, hogy felelő nyomásra és innen van, hogy ma a bekiűrtö bormintát oly határozással áll szemben a két borvizsgálat bizottság, a melyvel ez idő szerint megkezdődött nem bír.

Nagy a száma az elítélteknek és talán még nagyobb az ugyanazon alapon elítélteknek. Ennek tudható be, hogy egy nagyobb mozgalom indult meg a kereskedők körében, a melynek czéja: a műbor-törvény végrehajtási rendeletének nyúlók készletét bírni. — A mozgalom élén a kereskedelmi csarnok áll, a mely küldöttségét adta át memorandumát, a kereskedelmi miniszternek. E memorandum tulajdonképpen semmi olyant nem foglat meg, mint a bírák által nem írta, vagy a mi a végrehajtási rendelet artalmával vagy szellemével ellentébe volna.

Hogy a borhamisító gazda éppúgy büntetendő, mint a borhamisító kereskedő és azt a vizsgálat alatt álló czég, vagy egyén nevének nyilvánosságra hozatala meg a kereskedelmi csarnok mozgalmának más egyrés czéja nem volna, egy azzal könnyedén végeztetnék; csakogy ezen memorandum és ezen küldöttség úgy látszik, egy jó kieszelt és látszólag a földművelésügyi miniszter személye ellen, tulajdonképpen azonban a műbortörvény ellen irányuló akciónak képezi a kiindulási pontját.

Ami a kereskedelmi csarnok memorandum nem kimondja, azt igen világosan tájálja elé azon czikkisorozat, amelyvel az „Egyelőrtés” lép fel nyíltan a boryártók érdekében. Ezen czikkisorozat határozottan a borhamisító kereskedők részéről sugallná látszik és kétségtelen, hogy azok érdekében íródtak, mert eddig még a magyar sajtóban nem akadt oly orgánom, amely a borhamisításnak a védelmére keljen és illetve a borhamisítást „boryártás” czime alatt, a megengedhető iparok közé beemeléséért akarta volna.

A czikkisorozatban foglat állítások azonban mégis ott vannak, a melyek épp a nagyobb számu látszó közzétételére és egy meghamisított közvélemény keltésére nagyon is alkalmasok s épp ez teszi szükségessé azt, hogy e czikkisorozat állításával érdemleg foglalkozzunk és ez teszi szükségessé azt is, hogy az érdekeltek körök figyelemmel kísérjék a borhamisítók kereskedők részéről közzététel, minden törvényt, a mely a műbor-törvény szigorú végrehajtásának az enyhítését, vagy teljes melőzést céloz.

A czikkisorozat a kereskedelmi csarnok mozgalmából indul ki, és be akarja igazolni a

memorandumnak azon részét, amely a termék között büntetlenül dörög borhamisításokra hívja fel a kormány figyelmét.

Hog a termék között a bor hamisítás, helyesebben mondva a bor vizezése, különösen a kisgazdák között, egyrés vidékeken meglehetősen elterjedt szokás, ezt nemcsak nem tagadjuk, de magunk is többször tapasztaloztuk. Ez azonban a borhamsítások ellen a módosított új bor vizsgálati rendelkezések, a bormegelőzés és szeszartalmának egyszerű megemlése nyomán is, könnyen kiegészíthatnek és akkor a kérdéses bor, egysergősen meg nem veszik; sőt igen kivánatos volna, hogy az illetők fél is jelentsek. Az a példa azonban, a mi a czikk felhoz, az a Pestvidék egy nagyobb községében, 82 bormermelő között, 76 termelőnél hamis bort találtak, csakis úgy tartható valószínűnek, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a pesti és pestvidéki borkereskedőknek általános szokásává vált az, hogy silány boryártmányok aképp igyekeztek tudni, hogy azokat részint bizonyánnyképpen, részint olcsó árú a környékbeli, egykor szőlővel rendelkező kisgazdáknak adták át, a kik azon régi terméskük czime alatt igyekeztek tudni.

Helytelenül vádolja tehát a közvélemény a vegykeseríteli állomást, a vegrelemzés, mert magunk egyáltalán nem tartjuk kizártnak, hogy épp a Pestvidéki községekben, hogy 82 kistermelő borból 76-nál a talált bor (épp a fenti oknál fogva) hamisított legyen.

Kifogásolja a közlény, hogy a vegykeseríteli állomás nem képes feladatának megfelelően működni, mert minden oly nagy mennyiségű terméket fordított össze, hogy ezen munkát a csekély személyzetet ellátni nem lehet! Ez igaz és mindenestere pillanatilag talán hátrányára van a termelésnek és bizonynál a borkereskedelemnek is, de ezen pillanatilag hátrányok nem esnek be a gyakorlati életbe, hogy a vegykeseríteli állomás személyzetének állomásonaportársítást, vagy a vegykeseríteli állomásoknak nagyobb számban való felállítását szükségessé tennék. Mi legalább reméljük, hogy a végrehajtási rendelet éppen ezen szigorú végrehajtási eredménye az lesz, hogy rövid időn belül, a budapesti vegykeserítési állomás személyzetének is minél kevesebb munkát a boryártóknak megejtése körül.

Egy egy borvizsgálat 16 ftros díja, két-szetelemlény oly összeg, a mely nagyon is gondolkodásra élt a borvásárlók, hogy vajlon a bor megvizsgálás előtt megkezdésük azaz 16 ftros kiadást? A borvizsgálat díjakat feltétlenül tetemesen csökkenteni kell, hogy lehetővé tétessék a bor vásárló kereskedőknek, meg a legcsekélyebb mennyiségű megvizsgálása is.

Állít is, hogy nem csökkenhet volna a bor vizsgálati díjának az, hogy a vegykeserítési vezetői és személyzete, ne részesedjen a vizsgálati díjak 50 százalékában, a mi magunk is k-dettől fogva helytelennek tartottuk, mert az állami intézetek alkalmazottainak semmiesetre sem szabadna oly százalékrészesedést bekapni, a melyek esetleg a nagy közönséghez az a vélemény keltik, hogy itt a százkaléban való részesedés esetleg a munka oly goristátást vonja maga után, a mely annak értekelök sokat levon. Magunk is szükségessé tartjuk azt, hogy az új állomások vezetői anyagilag jól szűntek egyrés legyenek, és magasabb díjazásban részesedjenek, de ez természetesen, az épp módon, hogy az érdekelteket semmiféle förtémgaryarzásnak hely ne adassék.

De a bor vásárlásával foglalkozó kereskedő, majd segíthet magán oly módon, hogy nem minden b bekiűrtö mintákat elemelést kell végezni, az a czikkisorozat azt írta, hanem egy-egy gazdából átlag mintát, a mely a mely átlag minta vegrelemzés eléggé tájékoztatja az iránt, hogy természetes vagy mesterséges bort ajánlanak e neki eladásra?

A műbor-gyártást tilalmazó végrehajtási

rendelet 25 ik szakasza, különösen az, a melyet a czikk-sorozat ad absurdum szeretne dedukálni; pedig a végrehajtási rendeletnek épp ezen szakasza az a mely a legfontosabb és egyuttal az igazságszolgáltatás szempontjából is a legkorrektebb intézkedést tartalmaz.

A 25-ik szakasz ugyanis azt mondja, hogy a kihágási fenyegető eljárásnak alapját éppen a bort az a szabályozás szabványképe képezi, mely bíráltaiban nem bocsátókat; ha pedig felment, akkor a fenyegető hatóság ezt félre teheti és más alapon hozhatja meg büntető ítéletét.

A czikkő kifogásolja, hogy a szakértői vélemény bíróság a megfontoltság tárgyát nem képezheti; ezt magunk részről nem úgy tartjuk, mert a végrehajtási rendelet felhatalmazást ad arra a miniszternek, hogy szakértőivel megállapítsa azon normatívumot, a mely a borkélemelésnél alapul szolgál; a mely normatívum természetesen lehet irányadó minden egyes kihágási esettel kapcsolatos borkélemelésnél.

A borelemzésnél fr adatokkal számol a szakértői bizottság, amelyek ugyanazon rendszer szerint pontos elemzésnél nem változtatnak; ezen szakértői vélemény ha tehát terelő és a meglemeztelt bort hamisítottak mondja, felállítás tárgyát nem képezheti, mert ezt épp az igazságszolgáltatás gyors működése kívánja meg.

Ha azonban a szakvélemény fölmentő, még mindig van módja a fenyegető hatóságnak ezen felmentő szakvélemény dacára is, beigazolni azt a nykörülmény alapján, hogy a kérdéses minta vagy borminták hamisított. Tudjuk azt, hogy a boryártás kémiaja éppén a pécsi szőlőtermesztés víz feloldozása óta oly tökéletesre tett szert, hogy az így módon „anyalneszt” elnevezés alatt gyártott borok, hamisított voltak! felismerése, haesak a hamisítás nem durva.

Ha azonban a fenyegető vizsgálatot vezető hatóság, a könyvek alapján igazolni tudja azt, hogy az illeto kereskedő több bort szállított a pinczéjéből, mint a mennyit oda bevit, vagy illeto a pinczéjéből több bortkellet soknál nagyobb, mint a mennyit a pinczéjéből hamisított könyvek kimutatnak, úgy világos, hogy a könyvek alapján kimutatott többlet bor, a boryártás eredménye. — Az igazságszolgáltatás érdekében felelő dolgot tehát, hogy az ilyen, csakis még a vizsgálat által megállapítottan visszalétek se maradjanak megtörtalannak.

Ezen szakasz épp a legfontosabb szakasza a végrehajtási rendeletnek, éppén ezen intézkedésnél fogva, mert bölcs elvvelátással intézkedik azon esetre is, hogha a borhamisítást szolgáló chemia annyira előre haladna, hogy a hamisított bort, a természetes bortól vegrelemzés hiányában megkülönböztetni nem lehetne, az a fenyegető hatóság még mindig módja legyen arra, hogy azt a ténybeli körülmények figyelembe vételével megállapítsa.

A czikkő azon elvennétség, hogy a borvizsgálati bizottság a nyilvánosság kizárásával működjen, talán a legelőnyösebbnek látszik, amikor a másrésztől az állítja fel, hogy a vizsgálat alatt félre neve ne publikáltassék, ezen két vélemény egyike a másikat zárja ki.

Több, mint nevetegés azon elvennétség a czikknek, hogy a bizottságban szakértők működjenek; ugyan micsoda helyi érdelem a borvizsgálati bizottságok hatáskörét az úgy, amint, például, de borhoz abszolte semmit sem értő egyének működésének közre? akkor azután teljes joggal támadhatná a czikk írője a szakbizottság tagjait.

Igen helyesnek tartjuk a szabközzététel olyvályosnak, hogy a borkélemelés és termék, tehát a két legközelemből érdekeltekt gazdagsági osztály egyenlő arányban képviseltessek; ezen két gazdagsági osztály között minden semmiféle ellentét és ott nem mint versenytársak szerepelnek, hanem mint érdek-

társak; a versenyzés csak akkor kezdődik meg, ha a kereskedő szőlőbirtok nélküli bortermelő válik.

Tiszán jól szemponthó bírálandó el azon kérdés, hogy kit illet a felelősség azon hamisított borért, amit másokéban találnak? Ennek bírálatába annál később bocsátkozunk, mert hisz erre nézve a felelősséget a törvény világosan állapítja meg, amely szerint, ha a másodulajdonos igazolni tudja, hogy a hamisított termék bormenyiségén ugyanazt a magunk részéről is elismert tulajdonostól vásárolt; vagy a felelősség minden esetben a beszerzési forrás tulajdonosát terheli.

Érthetetlen a czikk azon kifogása, hogy a törvény szigorú a termelőt nem sújtja és hogy a termelő, még feladások dacára is, eddig megbírtatja vele. A magunk részéről is érthetetlenek és megengedhellenek tartanak azt, hogy ha a törvény egyoldalul csak a kereskedőkre alkalmaztának; de miután ez oly állítás, amely a józan ész ítélő színe előtt helyt meg nem állja és komoly számban nem vehető, azért arra nem is reflektálnak csak annyiban, hogy az a törvény is kijelentik, hogy a magyar szőlőtermelésnek érdeke az, hogy a borharmisít minden fajtajá könyörletlenül kiirtassék, mert csakis így remélhetjük azt, hogy a magyar boroknak egy a bel-mint a külföldön teljesen tökéreített hitele újból helyreállíttassék.

De végén csattan az ostor! Az „Egyetértés” írójának bosszu cikksorozatainak a végéből bönösségek is annak tulajdonképpeni tendenciáját, amely oldalnyúl, hogy a bogyártásnak jogozimát szerezzen.

Ha az Engel-cég eljátszott reputációját igyekszik visszacserezni, biztosítjuk a czikk íróját, hogy a czikkok az oston! A magunk részéről is folytathatja, de nem hiszünk, hogy a bortermelő vagy a boryogasztók egyenként is részéltel keithessen azon állítás, hogy az Engel-cég az ellene folyó több ezer vizsgálattól kifolyólag, közel 150 estendeig fog ülni!

Azok a vizsgálások, az a szemérmelenség, amellyel az Engel-cég a bogyártást üzletszerűleg üzte, és az e módon fogyasztó közönség zsebéből kiszivott milliók, a 150 estendei elzárásal szem expiatálnak. És micsoda erkölcsi és jogi frifogás az, a mely valamely törvényt csak azért tart rossznak, mert a törvény ellen védők a vétkes cselekmény ismétlése esetén újból és újból kereszt és büntetés alá vonhatók. És vajon gondolja-e a czikkíró, hogy a borharmisítás megzagyadodott bortermelőknélk tenetéről esetén néhány száz forint bírság kifeizése valami nehéz dolog? mikor ezel szemben ezekre még nyereségek vannak kiltatásban.

Hogy pedig Magyarországban, ezen a multban is, a jelenben is kitűnő bortermelő országban, a hó rövid idő kérdése, hogy nemcsak saját szükségletünket böven ellátassuk jó, egészséges és olcsó itallal, hanem már most is kell, hogy gondjaink tárgyát képezze föleglünknek a külföldön levei elhelyezésre, hogy ezen országban valaki a bogyártásnak, az azt üzökön kivéve, promilyatát tudjon szerezni, azt meddő, hiu törekvésnek tartjuk, annak kevésbé hiszünk pedig, hogy a magyar társadalomban nem volna annyi tisztességre, hogy a bogyártás titlalmazásról szóló törvény és illette az azal kapcsolatos meghatározásti rendelt szigorú végrehajtásának idrózvéde helyett, a korrupción ezen legújabb virága által elkábula, elesalbua, a bortörvényre enyhítése vagy éppen a bogyártást megengedése mellett foglalja által.

De elég erő és kitartás van a gada-társadalomban magában is arra, hogy a hamisított, csalást ne engedje törvényileg szentesíteni! A borharmisító urakkal leszámoltunk!

A magyar közvélemény és a maguk szempontjából helyesebben cselekeszenek tehát, ha varognak inkább megörizni igyeksznek, mint hogy hamis közvéleménykeltésre fieszreljenek!

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Revátevető: Monostori Károly.

A marhahíz'alásról.*

Írta: Cselkö István.

I.

A gada rendes körülmények között csak akkor foglalkozik nagybőnműv hízalással, ha föléleges takarmánya van, mi többnyire nedves estendőkben szokott bekövetkezni. Szárazabb estendőkben ritkán czélzásni hízalni, mert az okosabb gada állattak takarmánygyűjtőéhez viszonyítja a takarmánytermelést és számítással közpészertü estendőkre alapítván, rendszerint kevés takarmánnyal rendelkezik szárazabb estendőkben. Ha tehát ilyenkor is hízalna, akkor vagy a többi állatoktól kellene a takarmányt elvonni, mit azok sínyelnek meg, vagy vásárlással állal kellene az beszerezni, ami azonban nagyon megrágrítána a hízalást.

Más helyzetben van azonban a gada akkor, ha mezőgaz. iparágat is üz. pl. ha gazdasági szesz-, vagy keményítőgyárban van, mert e gyárakból romlékony hulladékok kerül ki, mely természetesszerűlegessége miatt alig etethető más állatokkal. Ebben az esetben meg gyenge estendőkben is kénytelen a gada hízalni, hogy a vizenyös gyári hulladékok értékesíthesse.

A gyári hulladékokkal való hízalás rendszeren előcsob mint a másik, mert a vizenyös gyárihulladékok nem kerülnek pénzbe, míg a hízalást más esetben a szintén nagyon kevés szármal és egyrészt kivéve csak oly alkalmakkal hízalunk, melynek természetese és beszerzése pénzbe kerül.

Egyébirtán az, hogy milyen eredménytel járjuk le a hízalás számláját, több körülményről függ, nevezetesen az állatok takarmányértékesítői képességétől, a hízalásnak kifejezett szeszűrségétől és a vizeny állatok beszerzéséről, a hízott állatok eladásánál mutatózó piaci viszonyoktól.

Vegyük csak az első helyen említett takarmányértékesítői képességet kissé szemügyre. Ez alatt azt értjük, hogy bizonyos idő alatt mennyi takarmányt képes az állat húsát és szeszűrségét átváltatni, minél több tápanyagot képes így átváltatni, annál jobb takarmányértékesítő és megfordítva. Ha pl. két állat közül az egyik 100, a másik 150 nap alatt hízalhat meg, akkor az első állatnak hízalása több hszanzonnal fog járni, mert a gyorsabban hízó állat rövidebb időig fordítja a tápanyagok egy részét étel fontátsárra.

Hogy ezt jobban megértsük, nézzük csak, mire használja a hízóállat a tápanyagokat. A takarmány tudvalevőleg 4-féle fontosabb tápanyag-félet tartalmaz, u. m. fehérje-féleket, zsírokat, szénhidrátokat és ásványi anyagokat. Ezek a *fehérjék* melyekhez a takarmány ásványos nitrogéntartalmat alkalmazzék számjűk, megemésztetvén a vérkörbe jutnak és ismét a hajszereléknek kiszárvagnak. Most egy részük lerakódik, másik részük pedig szétbomlik. Ezért szokás az állati testben szervi a körüzt fehérjét megkülömböztetni. A fehérjézetbőlis termékek húsban, bővszav és hnyarsav, mit a hnyárgyal távolodnak el, de ez alkalommal nem szir is képződik, mely a zsírsejtekbe rakódik le.

A fehérjézetbőlis szakadallan tart. Ha az állat a takarmánnyal nem kap elég fehérjét, akkor saját szervi fehérjét támad meg, s azt bomlja szét, amiből az következik, hogy a hízóállattól több fehérjét kell etetni, mint amennyi ovkvetlenül szét kell bontania, mert csak így szaporíthatja testében a nitrogéntartalmú anyagokat, nevezetesen a húst.

Az a fehérje, amit az állat szétbont, elveszethet tekinthető, mert a belőle keletkező csekély mennyiségű zsír meg se közeült a szétbontott fehérje értékét. Ezért czélzásni a hízó-

állattól mindent felad tartani, ami a fehérjézetbőlis mesterségesen fokozza. Ilyen hatása van pl. a föléléges, vagyis a normális szomsz oslajjal összehasonlítva szükséges ívzínűvel nagyobb mennyiségben fogyasztott víznek. Ezért nem czélzásni a hízóállatok szomszát gerjesztő anyagokat etetni és táplálkókat itatni. Ellenben a takarmánnyal, mely sejtékbe van zárva, nem fokozza a fehérjézetbőlis, sőt ez a víz előnyösen hat a hízásra, mert nagyobb mennyiségben képes lerakódni.

Hasonlóképp fokozza a fehérjézetbőlis szomszát gerjesztő hatása által, de miután a sónak ótvagygerjesztő hatása van, czélzásni a hízóállatoknak némi kenyhasót adni, de sok sőt nem tanácsos velük etetni, mert az többet árt, mint amit használ.

A takarmánygyártás részét elég a vérkörben, részint tartalékanyag granát rakódik a zsírsejtekbe. A zsír elégetés igen előcsobít az izomtevékenység; ezért van a nehéz testű munkának soványító hatása s ezért hat a zab, kukorica, olajpajosa, szóval a zsiros takarmány előnyösen az erőkéllő állatra. Ugyancsak ezért kell a hízóállatoknak a nagygyógyi nyugtalomban részesíteni s az itatást letehető az ivóvízben kell eszközölni, hogy az állat minél kevessebbet mozogjon.

A szénhidrátok az állati melegnek előállítására szolgálnak, vagyis feltöltetnek, de ha fölös mennyiségben etetjük, zsírba is képesek átváltani. Ezeket a zsírokat, melyek szénhidrát kéntelen az állat fölélténi, s a mennyit alkálhat át zsírra, föleg attól függ, hogy milyen meleg istállóban tartózkodik. Így tehát az istálló hőmérséklete is kell figyelemben részesítenni, vagyis ne legyen nagyon alacsony, de másrészt párával telít levegőt se tartalmazzon az istálló.

Vége az ásványi anyagok részint lerakódások, részint a vesék által kiválasztottak a vérből.

E szerint tehát az említett tápanyagok részint a testet gyarapítják, részint szétbontatlan, hogy a testet gyarapítsák, bizonyos fölégetés alatt a hízó állat a szénbontás szakadallan tart. Könnyű megérteni azt, hogy minél nagyobb tápanyagföldeslet etetünk a hízóállatokkal, annál szembe-többöben fognak gyarapodni. Ha mi pl. azt a tápanyagmennyiséget, mellyel az állatot egy estendőig jól húsban tudjuk tartani, háromnegyed estendő alatt eteljük meg, akkor már hízik töle, ha pedig fél estendő alatt eteljük meg, még jobban meghízik, szóval minél rövidebb idő alatt tudunk az állattal ugyanannyi tápanyagot megétetni, annál kevesebbet fog belőle szétbontani, s így annál jobban fog töle meghízni, vagyis annál jobban fog a takarmány értékesítenni.

De a hízás céljaira megtekartható tápanyagföldeslet nemcsak az etetés s megemésztett tápanyagmennyiségéből, hanem a szénbontás mértékétől is függ, mely pedig nagyon változik, aszerint hogy a szénbontást eszközöz szorve mennyire vannak az állatok a hízó szétbontott, az van, hogy egyes állatok sokat esznek, de annak nincs látása, mert sok tápanyagot bontanak szét. Ellenölvagy egy formulatűk a takarmányértékesítői képesség fogalmát, hogy azt mondjuk: minél több tápanyagot képes az állat emni, megemésztési s vörre átváltatni, s minél kevessebbet kell neki az emésztéshez tartani, annál jobban értékesíti a takarmányt. Az ilyen állat természetesen gyorsan hízik s azért a hízás gyorsasága mintegy mérteke a takarmányértékesítői képességeknek.

A tapasztalás azt mutatja, hogy sok tápanyagot csak a gyorsan fejlődő állatokkal lehet etetni, mert csak azoknak az emésztőeszközök vannak a sok tápanyag megemésztésére kellően berendezve. A gyorsan fejlődő állatok továbbá kevés tápanyagot is bontanak szét, mert fejletlenebb lévők s vétkéringségi szerveik kevésbé kedveznek az oxidációnak, pedig a szénbontás

* A nyitramegegyi gada. egyesületben febr. 1-3-án tartott előadás kivonata.

féleg ebben áll. E szerint tehát a gyorsan fejlődő állatok a legjobb takarmányértéktesítők, s ez teszi őket az intenzív mezőgazd. viszonyoknál bíró nyugati államokra nézve annyira nélkülözhetetlenek, valamint hogy az intenzív mezőgazd. viszonyaink intenzívebbé válása okozza azt, hogy a gyors fejlődés nálunk is mindig nagyobb jelentőséggel kezd nyerni. Ezért és miután tárgyunk későbbi folyamán is gyakrabban kell a gyors fejlődésre hivatkoznunk, nem lesz fölösleges, ha a tulajdonságát bővebben foglalkozunk.

Európában csak a múlt század közepe után lett a gyors fejlődést mint állati tulajdonságot ismeretes, s mert Bakewell volt az, ki mintegy felfedezte, miután neki sikerült először gyorsan fejlődő állatokat előállítani. Chinában azonban a sertésnek már évszázadok óta vagy ezredekek előtt ismerték a gyors fejlődését.

Bakewell előtt azt hitték a tenyésztők, hogy a fejlődés gyorsasága a háziállatok megmáshatáran fajtatlanságára, vagyis, hogy a lassan fejlődő állatafa minden körülmények között ilyen maradjon. Most azonban már tudjuk, hogy a gyors fejlődés mindenféle körülmények között megszerelhető, ha következetesül tenyészítjük.

1. A növekedéskilatokat kitűnően taplájuk, vagyis sokáig szoptatjuk és bőségesen adunk nekik etet, elválasztás után pedig fehérjeléggel gazdag takarmányt eütnék velük. Ez a bő táplálás az emésztőszervek fejlődését, de nem úgy, hogy azokat kitágítja, sőt ellenkezőleg a koncentrárt anyagok helyében táplált állatok emésztőszervei kisebbek lesznek, de emésztési erélyük fokozódik. Világosan mutatja ezt a kérdőző állatok gymra, melynek 4 részlete a gyorsan fejlődő állattal más megnevelés arányt ölt, mert itt főleg a tulajdonképeni emésztőgyomor, az otto ösztönözötték a fejlődésre, míg a segédgyomor aránylag kisebbek maradnak, a sertésnél pedig a gyomor jobban fele fejlődik ki jobban, mert csak ez a része válszik el emésztési nedvekkel. A gyorsan fejlődő állatoknál a segédgyomrok kevésbé fejlődnek ki, azok később is koncentrártabb etetést kívannak, s ezért nem tarthatók ott gazdaságokban, ha hol sok szármak kell a kérdőzőkkel etetni.

2. A növekedéskilatokat csak mérésekkel mozgást, vagyis csak annyit szabad teljesíteni, amennyit egészségük fontatására megkíván, mert a sok mozgás a légzést és vérkeringést mozdítja elő s ezeket a szerveket fejlesztve, az oxidációt fokozza, minélfora kevesebb tápanyag marad az állat növesztésére. Hogy a sok mozgás mennyire hódítja a fejlődést, s az állati tulajdonságok mennyire tereli más irányba, mint a minők a husterelésre szolgált állatoknál kívánatosok, bizonyítja a bizonyos értelemben szinten gyorsan fejlődő angol telivér, mely dacára a csikók bő táplálásának, mégis megérdemelté vált kalmassá.

3. Tavörbenyészítésre csak azon állatokat válszadjuk ki, melyek a leggyorsabban fejlődtek s a leg-zebb husmfarmokk mutatják.

Ilyen fölvélelés által nem lehet ugyan a lassan fejlődőket szilárdok származó állatokat rögtön gyorsan fejlődő állatokká tenni, de az előzők, hogy azok sziliekkel valamire gyorsabban fejlődnek, sőt ha ezt a fölvélelést több nemzedéken keresztül folytatjuk, akkor végre igen gyorsan fejlődő állatokká fogunk nyerni, mert az állatok át tudják a növekedési alkalmával szerzett gyorsabb fejlődési örökösítést, s ezáltal még gyorsabb fejlődésre képesítik ivadékaik. Bakewell Colling és más angol tenyésztők ennek köszöntek nagy eredményeiket, s a rátkó-bérbázi simmenthalj tehénésztés kiváló voltja is főleg ettől származik.

A gyors fejlődés nézve jellemző, hogy az állatok bizonyos mértékű nyereséget, mely a bő táplálás és mérésekkel mozgásra vezethető vissza. Az angol marha, juh és sertés pl. ugyanazon alpmintára szinten vannak alkalmas, mert ugyanabban a bő táplálásban, mérésekkel

mozgásban és megfelelő tenyészítéskialváslásban részesülnek. Ugyanis a gyorsan fejlődő állatok kis fejet és rövid vékony lábakat nyernek, mert a tej s a fehérjében gazdag takarmányfeleték sok fölösleges meszot tartalmaznak, az állatok siettel a koponyacsontok egymásközötti, valamint a csöves végtagsontok közepzésének két végével való összeforrását, miáltal e csontok terjedelemből növekedése véget ér. A fej és végtagsontok tehát rövidebb ideig nőnek a gyorsan fejlődő állatoknál, s ezért maradnak kisebbek.

Ellemben a törzs igen kifejődik, hosszú, széles és mély lesz és nagyon hosszú válik, de a has kicsi marad rajta, mert a kis terfogat koncentrárt takarmány nem tájtja ki. Ugyancsak ezért a gerinc is egészenes marad, mert a kis has nem húzza le.

Azoo szervek, melyek a mozgásnál szerepelnek, elsatynulnak a gyorsan fejlődő állatoknál. Ilyenek a végtagokon kívül a légzés s vérkeringési szervek is. Ugyanis a mellőző rövid és keskeny lusz és kis tüdőt és szívet rég magában, olgában a sztyig, igen elszűkösödött és csak kis lusz és zsír rakódik ré. A kis tüdőt és csekélyebb vértömeget mint kevesebb tápanyagot fordítanak a gyorsan fejlődő állatok életeltartására, vagyis kevesebbet bontanak szét s ez, valamint nagy táplélvevőképességük teszi annyira hízókönnyű.

A gyors fejlődés és a megbeszét testalkat természetesen csak addig tarthatók az állatoknál fónn, míg azok oly fölvélelésben részesülnek, mely a gyors fejlődésnek kedvez; mostoha viszonyok között el kell veszní mind a testükön. Ezt nem egy angolvérvé hazai nyárdnál tapasztaljuk, pl. az angol sertés nálunk gyakrabban hosszú ormúrt, egyenes arcúllal nagy fejet és csontos lábakat nyer, a törzs pedig elvész terjedelmét, épénységzalaikát és gömbölyöd husos formát, de ez nem róható fel az angol sertés hibáit, hanem helytelen fölvélelésnek vagy annak tulajdonítandó, hogy néha oly gazdaságokban is folytatjuk az angolvérvé állatok tenyészítésével, a hol a takarmányviszonyok nem elég intenzívek a gyors fejlődés fenntartására.

A gyors fejlődés hanyatlása és elveszése azonban nem következik be hirtelen, amár az tapasztalás szerint gyorsabban történik, mint a mennyi idő alatt szerelhető meg; de miután a gyors fejlődés csak fokozatosan véss el, mostoha viszonyok között néhány nemzedéken keresztül láthatók a nyomai.

Hogy a gyors fejlődés milyen előnyös tulajdonság, azt már a takarmányértéktesítés foglalkánál a megbeszélésnél láttuk. De miután itt soroljuk azokat föl.

1. Azon a többi között azt, hogy a gyorsan fejlődő állat korán ér a tenyészésre alkalmas korti; mi különösen oly állatoknál becses, melyek főleg csak attól az időtől kezdve csak hasznat, midőn már tenyészésre alkalmazhatók, minők pl. a fejstehenek, tenyészterések stb. Hízalásra is korábban lesznek az állatok alkalmasak s így időt, tehát pénzt is nyerünk, mert a bennük fekvő tevé gyorsabban forog.

A gyorsan fejlődő állatok válságúja igen kedvező, mert a csontozat finom, és a fej és láb valómin a zsigerek, de különösen az emésztőszervek kicsinyek, mely a test nagyon husos. A husak továbbra hízandiszent jobban, mert szilárd, nagy átszóve, mely a lassan fejlődő állatoknál inkább lóklálisan rakják a zsírt, és szárazabb husk termelnek. Ezért nem tartják pl. a magyar-erdélyi marhát Nyugat-európa némely fölvélelősbán piaczképésnek; de mi is jobban marhahus fogyasztunk, mióta tejjagdaságunk fellendülése a gyorsabban fejlődő nyugati marhák beözölését követően az után, az pedig nem zoml bizonyítási, hogy az angol juhok jobba husos mint a hazai juhunké, és hogy igazán husertesnek csak az angol vérvé sertés mondható.

A sertésnél meg azall az előnyvelel is jár

a gyors fejlődés, hogy a kétszeri fiadatlást teszi lehetségessé, mert csak a gyorsan fejlődő sertés képes sok tápanyagot vérré átváltoztatni s azért nem szilny meg a kétszeri fiadatlást.

De ezáltal az előnyvelel az szemben hátrányokkal is találkozunk, minők főleg a csekélyebb termékenység és némely betegségek iránti nagyobb fogékonyaság, mely hátrányok onnét származnak, hogy a gyors fejlődésnél bizonyos szövetek és szervek másook rovására fejlődnek el, minők a szív és a vérkeringési szervek terjedelemből, melyeknek burjánzása visszatartja a növező, légző- és vérkeringési szervek fejlődését. Ez a két említett hátrány teszi a gyors fejlődésnek bizonyos határon túl való fokozását letehetőnek s ezek teszik szükségessé, hogy mértéket tartunk a gyors fejlődésnek. Az angolok különben már több állatfajtájuknál átélétek a gyors fejlődésnél kívánatos határt, mert pl. némely kis sertésiek, mely gyakran sziszos s melynek malacjai nem ritkán zavarosodásban pusztulnak el, továbbá a south-down-juh, mely a gumókör iránt nagyon fogékony a növező szövetek fejlődésére gyorsan fejlődésnek mondható, ez ezért kezdők most az angolok maguk is a robusztusabb, habár kevésbé korrek testi s valamivel lassabban fejlődő fajtákat előnyben részesítenek.

A gyorsan fejlődő állatok testüljához viszonyítva kisebb magzatokat szülnék, mint a lassan fejlődők. Ezt részint, csekélyebb vértömegek, részint az okozza, hogy a vemhesség rövidebb ideig tart náruk; magzatuk tehát fejletlenebb állapotban születnek. De miután ezek szülieinek nagymérvű vértöltését képesek örökölköz, növekedésben csakhamar elhagyják a lassanfejlő állatokkal s már szoros körben is jobb anyagot szolgáltatnak a vázóhízásnak, mint azok.

Gyorsan fejlődő állatokkal nem lehet minden gazdaságban tartani, mert nem minden gazdaságban tudjuk a táplálásra vonatkozó nagyobb igényeket kielégíteni a sokszor csekélek, midőn a lassan fejlődő állatok job szolgáltató tesznek, mint a gyorsan fejlődők, mert habár a lassan fejlődő állatok kevesebbet jövedelmeznek, de némi jövedelmét eredményeznek ott is, ahol a gyorsan fejlődő állatok elesenvesznek. Házánkban azonban mindinkább fog a mostoha takarmányviszonyok között küzdő gazdaságok száma s ez okozza azt, hogy a magyar marha tenyészítése mindig szükbebet teret szorul és hogy az angol juhokéval és sertéssekkel való keresztesztés mindinkább terjed.

Visszatérve a hízalásra, megemlítjük, hogy a gazdasági szempélelét marháit, részint a vaskorlathat hízadjá.

Selejtetés után mindenkéül ökrök (göblyök, sörék) kerülnek hízalóra, melyek rendszerint jól hízának, ha nem nagyon öregek. A nagy garabodásra való tekintettel nem is kellene az ökrök 8-10 éves koruktól tovább hízomni, mert ha csak akkor állítjuk hízóra, midőn már fogat veszté, rosszul hízak, s az ilyen inkább csak feljavítja kelene eladni.

Tehénésztett bíró gazdaságokban tehének is kerülnek a hízóra. Hogy a tehent mi koron selejtessük, tejelelképességétől függ, mert a jó tehén érdemesebb hízalóra, melyet jobbjut hoz és tejelel, ellenben a gyengén tejező vagy beteges tehénem nem lehet elég korán tulajdani. A nagyon vérs tehénert szerint nem tanácsos hízalt, vagyis azt is csak feljavítja adni é a habró utolsó értékesítésnél vesztünk is rajta, de a jó tejező ugyan behozhat jobbjut, ha a hízalást fiatal tehének ellenben jól hízának é a jó jövedelmezővé tehetik a hízalást.

Bikákat is selejtessük, ha már nagyon elneheztedék és tenyészésre alkalmatlanok. Ezeket nem tanácsos sokáig hízalt, mert rendszerint úgy a hízalás után a keményen megszótták a bentesek, durva rostú kemény husuk miatt kevesebbet fitznek.

Ha nincs elég mustraállatunk, akkor vásárlás által egészítsük ki hízalóállományunkat.

Miután a szines marha jobban hizik, mint az ezüsthéber vagy darvas zínű magyar-erdélyi marha, annak adunk a vásárlásnál előnyt, de itt czélország a testet is nézni, mert a csenevés marha rosszul hizik, ha szines is és csak az olyan szines marhát lehet jó hízonként tartani, mely husos testével át árulja el, hogy növekedése alatti jól tartották a szotyeg miatt aránylag gyorsan fejlődött.

Figyelem fordítandó a vásárlásnál továbbá arra is, hogy az állatok ne legyenek nagyon vének, fogaik ki legyenek ugyan váltva, de ne legyenek nagyon kopva, továbbá, hogy se nagyon soványak, se nagyon kövérek ne legyenek, mert a lehajlott állatok eleinte rossz hiznak, a kövérek pedig drágák és már nem hiznak olyan jól, mint midőn mérsékelt kondícióban kerülnek hibába. Az ökröket természetesen előnyben részesítjük a vásárlásnál, mert a mészárosok azokat fizetik legjobban.

Hizalni nemcsak megnögt, de szopós és idősebb növekedéskállatok is lehet s ezt hiszálhatalnos mondjuk, mert a növekedéskállat hizlása alkalmasabb a szaroképesedés párhuzamosan halad, vagyis a megfőződés kivül új izmrostok is keletkeznek, s azonkivül zsir is rakódik fel. A megnögt állatok már nem létesítenek új izmrostokat, de ezek is gyarapítják izmikat, azonban csak azáltal, hogy azok lédszabab lesznek és zsiral szövődnek át. Miután itt a zsirrakódás a fő, a megnögt állatok hizlását zsirhizlásnak is mondjuk.

Hiszálhatalos csak husos testű, vagyis gyorsan fejlődő növeked állatok alkalmak, mert ezekben izmrostjai gyorsan szaporodnak, míg a lassan fejlődő állatok izmrostjainak a szaporodása inkább az idő befolyása alatt áll s ezért főleg zsir raknak le. Tapasztalhatjuk azt pl. a hizalt mangalicánál, melynek rendszerint kevés és túlsóvó husa van, míg az angol szőrű zsiral szőköt sok husa termel.

Szopós borjakat gyakran hizalunk, de az idősebb növekedéskállat hizlása ritkán fizeti ki magát, mert a növekedéskállat testük azon részét is kénytelenek növesztetni, melyek csekély értéket vagy értéketlenek, minők pl. a szarok és csontok, melyek a hizlás alatt csak zsirréteggel fordítják a fölösleges tápanyagokat s ezért előnyösebb vágószulnyal bírnak.

Miután a növekedéskállatok husa feltűnően szaporodik s miután a husa a takarmány fehéregyéből keletkezik, annálfora a növekedéskállatok fehéregyedszab (szűkebb tápanyag) takarmányt kell a hizlás alkalmával etetni, mint a megnögt állatok. A megnögt állatok kevesebb fehéregyét, mert főleg a takarmánymar levő kész zsir rakják le s a szénhidrátokból készítenek zsirt, ami oleoból, mint midőn a fehéregyét használják el czelela.

Fontos továbbá a növekedéskállat hizlásánál az is, hogy a prozidák nem muszáj meg tölik teljessé, mert az elemzővizsgálatok izmok fejlődését és megakadályozza túlkövesztést való válsakot.

A hizálattok nem gyarapodnak egyenletesen. A leiszógtott állatok eleinte rosszul gyarapodnak és csak akkor kezdenek jól gyarapodni, midőn már felszöködnek magukat, de később ismét kevésbé gyarapodnak, s jó kondícióban levő állatok pedig eleinte gyarapodnak legjobban, de később itt is hanyatló a gyarapodás. Hogy az állatok később már nem gyarapodnak oly jól, mint eleinte, vagy a hizlás közepétján, két főoktól származik, az az először attól, hogy a sulyosbódott test több tápanyagot fordít a sulyosbódásra s így kevesebbet takari meg a hizásra, mert pl. a sovány állatot kevesebb tápanyagot lehet változtalni sulyban tartani, mint a kövéret. A test sulyosbódásával lépést tartó szétbontás okozza azt is, hogy a hizásnak határa van, mert ha az állat, melynek táplálvélvőképessége korlátolt, már igen nagy sulyra emelkedett az összes tápanyagokat szétbontja s ezért nem

hizhat tovább. Emiatt nem fizeti ki magát a nagyon sokáig folytatott hizlást.

Második fő oka a később mindinkább hanyatló gyarapodásnak pedig az, hogy a hizás alkalmával nem csak tápanyagok rakódnak le, de víz is, még pedig eleinte sok vizet rak le az állat, s szövetjeit duzzasztja, később ellenben kevés vizet rak le, s szövetjeinek szárazanyagtartalmát szaporítja. Ezért még akkor se gyarapodhat az állat később annyit, mint eleinte, ha mindig ugyanannyi tápanyagot rakna le.

Miután később mindig kevesebb vizet rakódik le, az állati test viszonylagos vizaralmát is mindinkább fogy. Míg pl. a sovány állat teste mintegy 85% vizet tartalmaz, addig a jól ki hizalt állatokban gyakran csak 45% viz van.

Eből következik, hogy a hizlásnál mindinkább javul az állat husa. De a különböző testrészek nem mutatnak egyenlő husaváltozást, mert míg a husa némely testrészekben csak keveset javul, más testrészekben megkészeződik az értéke. A sovány állati husa kevesebb különbözik az eltérő testrészekben, s állag mintegy 7% víz tartalmú, a kövér állat husájában azonban helyenként 73, más helyeken csak 50% vizet tartalmaz, de a rosszabb helyeken is értékeseb, mint a sovány állattal a legjobb helyeken. Ezért szokás a hizott állattól eltérő ökrök hústajakat megkülönböztetni, s azokat nagyobb városokban eltérő arán eladni. A legjobb húsok az alsó és ágyéki (veseseb) részektől valamint a lapocka és hátó szél fordul elő, kevesebbé jó a hátón (a rostélyos) és kezeconcon levő husa, még kevesebbet ér a maron, szügyön, oldalokon és hason előforduló husa, legkevesebbet pedig a nyak, fej, alkar és lábvégek husa.

Az állattal hústajakat szerinti kimérése a tenyésztésben a hizlásnál, de a szegényebb szotyegforgatózóra nézve is előnyös. A tenyésztés s hizlálóra azert előnyös, mert a jobk tesaltnak és jobban hizalt állatok értékesebbé tevéen, a tenyésztő és hizláló czerinyu törekvéseit jobban jutalmazza, a szotyeg embert pedig a husa gyakoribb élveztésére képeleti, mert a husa jól szerelhető és olcsó adható a nyak, lebeny és lábkről származó husa.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Szponzo Pál.

A gőzerővel való talajmivelés jelentősége.

V.

A legutóbbi czikkben láttuk, hogy mily tetteleg adja a gőztalajmivelés költségének összeget. E hat tételek köi figyelembe venni nem csak a már megvélő gépezetekkel munkálkodásának megállapításánál, hanem akkor is, ha gőzkészítéssel beszerzéséről van szó. A szántó gazdának, mielőtt a nagy befektetését megtenné, mindenesetre tisztába kell jönnie azért, mily nagy lesz az üzemeltetésig, mily nagy lesz a sulyosbódás. Ez itt megelölebe nem lehet megkerült tehát átlagosan a gőztalajmivelés katasztrális holdanként, upból visszatérek az amortizáció kérdésére. Részméről az amortizációk azt a nemét, melyben az évenként leirt összeg a szántóföld terhére iratik, nem tartalozhat helyesnek. Így elv a gőztalajmivelés amortizációt véve fel, a gőztalajmivelés aránytalanul drága lenne a gőztalajmivelés, mert az amortizációs összeg mellett még a nagy kamat is terhelné a szántás költségét. A kamat ugyan évről-évre csökkenne, de az amortizáció maradna 10 évig ugyanaz s akkor beillana az a eset, mint az alábbi táblázatban is láthatjuk. Felvélő 3000 frt gőzmozgókészlet 10% törlesztés és 4% kamat mellett

1 kataszt. holdra eső költségéről tizenegy éven át; évenként 1000 hold munkabírás.

Évek	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
T ö k e n a g y s á g a z s v é l e t e s e r t e k						
Tőke nagysága az év elején	30,000	27,000	24,000	21,000	18,000	15,000
Törlesztés (amortizáció)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Kamat	—	—	—	—	—	—
Év végén	1,200	1,080	960	840	720	600
Amortizáció és kamat	4,200	4,080	3,960	3,840	3,720	3,600
És így holdra	420	408	396	384	372	360
É s k f o r i n t é r t é k						
Tőke nagysága az év elején	12,000	9,000	6,000	3,000	—	—
Törlesztés (amortizáció)	—	3,000	3,000	3,000	3,000	—
Kamat az év végén	480	300	240	120	—	—
Amortizáció és kamat	3,480	3,300	3,240	3,120	—	—
És így holdra	348	336	324	312	—	—

Íme, az első éven egy kat. holdra 4200 frt terhet jár csak amortizáció és kamat czimén! Tessek most hozzászámítani a javítási költséget, a munkadíjat, a tüzelő- és keendőanyagot s akkor aztán kijön a 8-12 forintos átlag holdankénti szántási költség a hazilag való szántásnál is. És ez ősszeg elég jelentékeny már arra, hogy komoly megfontolással alátessék, vajjon hát az az amortizációs alvás költség tényleg a szántóföld terhére iraszkék-e?

De ez meg egyenmagában csak megállhatna valahogy. Ha nem mit látunk a XI. és követező években? A nagy töke elintie, se amortizáció, se kamat nem terhel a szántást; az egyszerre felszabadult 312 frt tehertől holdanként s a gazdaságunk ilyenformán egy év alatt 3120 frt haszna lett, mert a szántás onyirevel lett oleoból. Igaz, hogy elvezett a tőke meg a kamat, de megmaradt a gézke, mely még a 20-ik évtelen is szántott aztán, mint névtelen, értéketlen loltári tárgy!

Ísmét hangszolyozom, hogy nem tartom magam szakembernek a gazdasági számvetés terén, de annyit talán sikerül e néhány sorban felmutatnom, hogy az amortizációk ilyen módon való számítása nem helyes. A gyakorlati gazdák és a számviteli szakemberek feladata itt valami helyes módot kitalálni, mert a fenti számítás mód mellett helyes adatokat kapni nem lehet. Mert a mint lehetetlen, hogy egy karbantartott gézke 10 év alatt teljesen értéketlenedjen, így elv lehetetlen a szántás költségeit is ékvi számmal megterhelni.

Ezek után nézzük mibe kerülhet nálunk a gőztalajmivelés?

Cserháti többször idézett műveiben a gőztalajmivelés különböző munkáinak *nagy általánossággal* az amortizáció figyelembevétele mellett katasztrális holdanként:

	legkevesebb	legközb.	legbőve.
művelésnél	5-55	14-62	10-08
sékly szántásnál	3-92	5-32	4-72
gruborozásnál	1-88	5-00	3-44
boronázásnál v. hengerezésnél	2-22	3-08	2-65

E számok nagy általánosságban mutatják a kat. holdankénti költségeket. Magától értődik, hogy ezek nem tekinthetők abszolút értékű számok-

nak, mert a különböző munkaviszonyok szerint — különösen a sekély szántásnál a feltüntetett *lejtőb-ön* még felül is emelkedhetnek a költségek.

Ezen adatokkal szemben álljon itt néhány uradalom gőztalajművelési költsége a legutóbbi időből a Fowler-féle gőztalajművelőgépekkel:

I. San-Mara hercegnő uradalma, Szerbi-Csanád.

28—38 cm. mély szántásnál a kat. holdanként kiadás 15% kamat és javítást számítva

mély szántásnál 8 45 frt,
sekély szántásnál 6 frt.

II. Gróf Zsolozsényi Róbert uradalma Ötvenes.

Amortizáció és kamat figyelmen kívül hagyásával

28—30 cm. mély szántásnál 4 50 frt,
30—35 cm. mély szántásnál 5 50 frt, köztöltés talajon 28—25% a l. töb.,
Porhanjítás (grubber) 2 frt,
rigózással könnyű talajon 65—70 cm. mélységig 45—50 frt,
rigózással nehéz talajon 65—70 cm. mélységig 60—65 frt.

III. Gróf Csekonics Endre uradalma Zombolya.

Amortizáció és kamat figyelmen kívül hagyásával

16—38 cm. szántásnál 3 77 frt,
6% kamat és amortizáció mellett 5 07 frt.

IV. Dúszeghi csokoryógr v.-t. urad. Dúszegh.

Amortizáció és kamat figyelmen kívül hagyásával

26—32 cm. mély szántásnál 4 20 frt,
sekély szántásnál 3 80 frt.

Ha összehasonlítjuk a kétéle adatokat, melyek mindegyikét a gyakorlat szolgáltatta, csakhamar szembejuthat az a lényeges különbség, ami az amortizációval és a nélkül terhelt szántás költségeit.

Miután a kétéle adatokat maguk is mutatják, hogy az amortizációk merev alkalmazása nem adhat helyes eredményt; szerény véleményem szerint talán úgy lehetne megoldani a kérdést, hogy a gőztalajművelési költségeinek számlázásánál az egész löve kamtalan lenne számításon a tényleges kiadásoktól egyúttal mindaddig, míg a gőzkezelést munkabíró állapotban van. Azonkívül évenként 5% o-módon lenne leírando a tökéből, hogy ez ne a szántás költséget terhelje, hanem mint külön löve félre téve, később új készlet beszerzésére használtassék.

Végeztél van még két körülmény, melyek felemeltése nélkül a gőztalajművelési költségeink előbbieken ismertetett megállapításán talán nem lehetne teljesen mondani.

Ezek egyike a *talajművelési költsége igazolásai*. A gőztalajművelési költségei sokak előtt magasan tűnhetnek fel, pedig a valóságban nem nagyobbak az igazoról, sőt a mely mélyvelésnél, nem is tekintve a munka jódságára, mely határozottan a gőzkezelés átja az elsőbbséget, — még jóval elősebb is az az igazoról. Összehasonlítva a számlázást az igazorral való szántással is úgy kellene számítani, hogy az igazor feltartási költsége tisztán a talajművelés terhére lennének irandók. Ha így állítanak fel a költségek párhuzamát, ugyan messzire elmaradna az igazor a gőzmozgatótól. Mivel azonban az igazor más munkáira is kihasználják, fel kell állítani az igazor, mely mértékben használtatik ki az a talajművelésre a mely mértékben más munkára. Ezen arányba belevendők természetesen a szénárak is, mert az így akkor is pénzbe kerül. Azt hiszem, 75% költség juttatja ebből a talajművelésre s e 75% költség a megmunkált területre vonatkoztatva, úgy állna meg, hogy a gőztalajművelési költsége, még a boronálásnál sem. A mely mélyvelésnél pedig csak esetben felszámolva a gőztalajművelési készteszere.

A másik körülmény az előbbieken pél-

dál felvett évenkénti 1000 hold munkabírás. Ez csak azért volt *pótdának* felvéve, hogy a számítás egyszerűbb legyen. Ha valamely gazdaság a maga céljaira rendel gőzkezelést, az bizonyára iparkodni fog 1000 holdnál nagyobb területet megművelni, mikor is a holdankénti költségek jelentékenyen fognak csökkenni. A munkabírás nem a gőzkezelő mulk, mert tapasztalati tények mutatják, hogy még az egy gőzpáncs Fowler-féle gőzkezelőszerrrel is 1200 hold évi eredményt tudnak elérni minden különösebb erőtetés nélkül.

A házilag végzett gőztalajművelési költségeink megállapítása tehát fenniek alapján elég megbízhatón állítható össze.

ifj. Spercen Pál.

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdés.

51. kérdés. Gazdaságomban sertéseket nevelés és hizalok. Mivel a hizalok csak juhokra vagy szarvasokra alkalmas elkezdeni, csak kevés esélésig tartottam. És pedig, naponként és darabonként novemberben-decemberben 2—2½ kót ettek, most pedig 3 kót. A falakból egyszerre 8—10, majd később több, lábra nagyon megnehezedit. Kérdem, hogy ezten-dős dísznö le tud-e ennyi elősegítő szigorúdnai?

2. De mivel 2—3—4 éves kezdem, melyek nagyon és erősek, szintén kezdik a lábukat sajnálni, sőt már olyan is akad, melyek felkelni nem tud, holott csak 1½ kg. elősegítő fogyaszt, kérdem, hogy ezt mi idezi elő? És mi lenne jógyóhatással. A hizók és kozák mindennap 3—4 órát járnak és bő számalom van aluttuk.

M. J.

52. kérdés. Mikor és hol szedje a katonai lovasút bizottság az egyes csókokat?

S. F.

53. kérdés. Kérem gazdátársaimat, tájékoztassanak, hol szerzethetnek a Dunánál ténylestésre való Berkshire-malacokot?

H. S.

54. kérdés. A kosarfonás luxusmunkájához a földművelésben a kaszkózási munkákhoz hasonló beszerzeni, miután volt mésterem önzésből nem akarja elérni a kufforrást. Kérem volna szives e rovatban tudatni, hol lehet minden fajta hántott és gömbölyű nádat, mámillát, kákafoanadót, szinetta és nickel-kapszlikat kapni.

J. C.

55. kérdés. Taposított szántóföldön végezőben s használatban a görök, vagyis árkok vannak, melyeket atyám 30 év előtt akáczeseméltet ültetett be. En abban a hiszemben voltam, hogy az én ulajdonomban képezi. Most azonban, mikor az akáczfákat ki akarám vágatni, a község előjárására be akarja szüntetni a vágást.

Ha felmérésre kitűnik, hogy a kérdéses árkok nem az enyémek, hanem a község tulajdonát képezik, tarthatnék-e igényt a fátra, mert atyám annakidegen kétszer kivágatta és akkor a község nem elnezezte a kivágást.

F. L.

56. kérdés. A *Köztelek* egyik számban olvastam, hogy a földművelési miniszter foglalkozik némely annyira elhanyagolt baromfi-tenyésztéssel. Érdeklődöm a dolog iránt, mert szinte súlyt fektetek baromfiállományomra, de nem jutok velük zöldségre. Kérdem tehát, havá forduljak utbagazásért? Ugyanis néhány darab Langszhán fajkakassal szeretném állományomban a keresztjezési eszközölni.

C. L.

Felélet.

Erdélyi magyar faj igazosók és növendékmarha beszerzési forrása. *(Felélet a 57. sz. kérdésre.)* Kérdéstevő tudni óhajtja, mely vásáron és hol szerzetheti le legjobban tavasz-

szal — Erdélyben — magyar faj gazdasági szarvasmarha-szükségletét.

Az erdélyi nevesebb tavaszi marhavásárok napjai a következők:

Március 1-én Dees, márcz. 9. Kolozsvár, márcz. 20. Bonczida, márcz. 28. Maros Várhely, márcz. 30. Balázsvásár, április 21. Torda, márcz. 29. Szamosújvári, márcz. 7-én Szász-Régen, május 11-én Beszterce, május 31. Dees.

Ha a felsoroltak közül óhajtja valamelyiket látogatni, úgy leghelyesebben teszi, ha egy leveletben az illető város tényleghelységéhez kezdett intéz azint, hogy mely napra vessz kezdett a tulajdonképpeni marhavásár? Ezzel elérni azt, hogy nem kénytelen esetleg egy-két napot elvesztegetni.

A felsorolt vásárokon kívül vannak még Erdélyben nevesebb vásárok, melyeken azonban ótan edzett anyagot, mely a követelményeknek (értem: erős gazdasági és felnevelési) megfelelően és amely az elszállítás megérde-melne, nem igen lehet lepari és ezek a székely-udvarhelyi, székely-kereszteri vásárok, melyeken a szemnek igen tetszős; de legelőből hiánya miatt a folytonos istállóval való tartás következtében testben bár fejlődött, de rossz lábúval bíró — munkában csak kíméletlenül használható — kényesen tartott anyaghoz jut a vévő; miert is ezen vásárokon inkább a haszonállatok (hízók) beszerzése ajánlatos, amennyiben ott már felhúshan és olcsón megkaphatók. Kár, hogy az erdélyi közelegek megszűnté óta az anyag általában kedt romlani és nagy hiba az is, hogy hirtokasságú mennyiségben tartanak és legelőket is érvél-nyere nagyobb terjedelemben törk fel, ahelyett, hogy azokat a lehetőség meg szaporítsák!

Ezek előre bocsátása után, melyben kérelmének eleget tétük, figyelemztetjük, hogy Erdélyben igen nagy a tekintélyesebb birtokok közül is mint gróf Korinusz Viktor uradalma Szent-Benedeken u. p. Dees, gróf Teleky Árvéd urad. Drassó, gróf Béli Kálmán Bád, Gád Gyula Mező-Örményes, László József és dr. Akónt János Búruradalma B.-Szent-Miklós, u. Szépmező, László Testvérek Nagy-Kikold vasut-lomlás) és a közéletben mennyiségben tartanak a gazdasági szarvasmarhat részeit, fiatal igaz ókört, részint tinóságot, sőt tavaly óta Kolozsvár (Nagy-utca 1. sz. a.) egy kizárólag erdélyi magyar gazdasági szarvasmarhat bevásárló és értékelési társaság is alakult, amely intézménynek, tekintve annak elismert kifüő szakértőit, az erdélyi marhat kedvelő gazdákönzségére nézve ugyszóval közigazdasági jelentősége is van, amennyiben a szö. tetszetnek bevásárlást intéző tagjai minden erdélyi vásáron ott vannak egyfelől, másfelől pedig — ismerve a viszonyokat — az anyagnak mindig legjavát szerzik meg.

Akkor, ha vesznék, hol kitűnik az anyag és kevés a vára. A többnyire cupezkedésből elő erdélyi kisgazda mindig könnyeben és hamarabb csinál vásárt az oltan vevővel, ki vel gyakrabban találkozik, mint az idegennek, kit még sohae látott. Azt is tudjuk, hogy Erdélyben legelősebb nagyobb idegen vevők a vásáron való egyszerű megjelölése feletle drágává tették az anyagot, melyhez aztán — ha a vásárra feltétlenül venünk kell — igen nagy pénz árunk jutunk.

Tudásunk az, hogy tájkoztathassa végett tekintse meg valamelyik nagyobb és meglatogatólható vásárt, ahol a vásáron a legelőgazdálkodást is bizt birtokok egyikén található készlet, hol esetleg nevesebb a vásárról egyenlősebb, de igen sok esetben kevesebb a készlet és fáradságos, jobb és alaposabb körültekintéssel szerzetheti be szükségesét.

Tudomásunk szerint a m-óváról, a m-óvári főhercegről, az esztendő tavaszi vevőit és főképtalanul, a sárvári kir. hercegi, a kapuvári hercegi, a bábolnai kir. ménes, a nagy-zádai cs. és kir. csökeletre, a nagy-lángi, timári, lengyeltői, tolnai, apateleki, temerini, terezo-

váci, csákyai, somberek, dunazekesői, daszti-, bácsy-szent-tamási, jósháziak. Teremestib, uradalmak tartanak részint erdélyi igaz ökrök, részint erdélyi növényedekmarháé, és bármelyiket a felsorolt uradalmaknál a beszerzési forrást íránt megkérdezi: szivesen fogják fölíválástól nyujtani. L. L.

Gazdasági alkalmazottak azonnali elbocsátása. (Működik felelet a 46. kérdésre.) Az 1876-iki XIII. t. cz. 52. § g) pontja értelmében, ha a cseleđ ivánás adja magát, — tehát ez gyakrabban ismétlődik, — ugyancsak a fenti § b) pontja értelmében azonnali cseleđ, amelyek gazdálkít, vagy annak helyettesét, kinek felügyelete alatt áll, tetleglesen bántalmazza, vagy szitolkáló illeti, azonnali elbocsátást minden további kárterítés nélkül és a kiadott előleg visszavéhető tőle, de az elbocsátás napján minden illetménye vagy fizetése kiandó, kivéve, ha a kártevő, amelyeket megértíthetők. Az 51. § b) pont értelmében rögtön elbocsátható akkor is, ha a cseleđ kötelessége teljesítése körül is gazdájá íntési után sem fejt ki szorgalmat. Ezen törvény minden cseleđkönyvben megtalálható, ajánlom tehát ennek alapos átvilágását. Czece. Kiss.

Lábfájós sertések. (Felelet az 51-iki sz. kérdésre.) A közlektől nehéz eligazodni. Nem tudható ugyanis, hogy milyen fajtájú, súlyú sertésekkel etette a jelzett mennyiségű, de nem jelzett minőségű elegendő s nem lehet tudni, hogy mint ért kérdéstevő a „lábra nagyon megnehédeztet” és „lezsugorodás” kifejezések alatt.

Fellogásunk szerint három eset lehetséges: 1. a sertések a dus takarmányozástól időelőt elnehezdednek s talán gyengébb alkatú szilok a takarmány felvételére, a takarmány, melyet előbb és eddig kaptak, aszányai anyagokban, de kivált foszforzásra messzben szegény volt s emiatt az állatok esztőlgyulást kaptak; 3. a ragadós, vagy aztán talán más természetű körömájás lépett fel rájuk.

Kérdéstevő lakhelyén két állatorvos ís létező csatlósok által keltett feltételek azokat igénybe nem vette, holott előlátható, hogy mi ítt a távolban, amugy látáhatón, hogy magyarárn beszéljünk, nem találhatjuk éppen a fején a szegét.

Véleményünknek azonban, természetesen, igen szivesen adunk így ís kifejezést a következőkben.

Feltéve, hogy árpa, kukoricaán, vagy ezek daráján tartotta mezőgazd ís illetőleg éves síldiót, úgy a nyujtott mennyiség — az í évesek darabját 50—60 kilóskómak véve — tulok, olyannyira, hogy pl. a jelzett 3 kilógramm kezdetben két íly sertésnek ís elég s 6 kilórá egy pár íly sízónál csak 60—80 napra hízást íny.

A csontozatban ekként meg nem erősbíthet síldiók szilok — rohamosan javultak és nehezdedek s ezt a nagy testulst nem bírják tehát az erőtelenül maradt lábak.

Arvagy a másikat esetet nem építhetett fel kellőképpen a malacok csontozta s lábzagorodás ís kórtól meg nem ment megcsiben, mint esztőlgyulást, melyen — bár a test más nehezen — de takarmány-csontlízst adagolással talán mégis segíteni lehet.

A harmadik eset állatorvos-rendőri beavatkozást igényel, ha ragadós körömájásról volna szó és szakszerű kezelést úgy ez, mint a más természetű lábfájás, mely megcsiben, vagy téve végre az otlani vagy más állatrossal. A legelső esetet feltételezem, mely legvalószínűbb, tudásunk az, hogy a sziloknak nem bíró példányokat eladás, vagy léles állat-melőlőbb értékesítse, mert ezután szilokból kosztra fogni azokat semmiképp sem indokolt s különben ís csak leromlás várható.

Tekintettel arra, hogy nem hízó öreg koszi ís (mint mondják) kezeli a lábakat sajátánál, állig szabhadulhat az ember atól a gondolatól, hogy mégis csak esztőlgyulást, vagy aztán valamely körömáj borog fenn. A mondotott után nem lesz már nehézt ezt kérdéstevőnek megállapítania. M. K.

Mikor és hol szedi a katonai lovató-biztoszt az egyes esztőköt? (Felelet az 52. kérdésre.) A katonai lovató-biztoszt egyes esztőköt nem vez. A katonai esztőkeletpőbe ís csak 3 éves esztőköt vesznek tartásukra, melyeknek ígen 3 szarmazásuknak és ígen jó testalkattal bíróknak kell lenni, hogy annak idején beváljának remonálnak. A ki több íly csókó bírtokában van, bejelentheti azokat a legközelebbi katonai lovató-biztosztagnak, a csókó számnának, szarmazásának, korának, magasságának és árának felmutatásával. A biztoszt a helyszínre ki szoltt utatzi. M. K.

Árokment fák kivágatásának jogá. (Felelet az 53. kérdésre.) A föld a föld, az í a föld ís, akárá íltette. Ha tehát a felmérésnél az íttink ki, hogy az íllé föld a közsg tulajdonához tartozik, akkor a kérdéstevő nincs jogosítva a fákat kivágni. Ha a szakadaltan bírtokás 32 év óta tartana és nem közsgölő volna szó, akkor kérdéstevő, illetőleg jogelőde bírtokosok lehet az íllé területet, így azonban arra se lehet írvatkozni.

A baromfik nevesítése. (Felelet az 56. kérdésre.) A földmívelési miniszterület a földmívelési igazgatóságtól a közsgölő baromfik nevesítéséről az országban több év óta tenyestett sokféle fajbaromfik közül azokat jelölte ki, melyek hazai szarmazásnak között eddig legjobban beváltak s a melyek a mi ugynevezett magyar (közönséges) baromfik keresztezésére a legjobban felhasználhatók, ilyen fajbaromfik a) a fehér langyestestű, b) a fehér langyestestű magyar pímű, a) a fehér (tollasú) bróna; a) a pulykák közül a bronz és a francia pulyka; a) a víziszarmazások közül az endrei lud és a pekinyi kacska. Hogy a csókó fajta közül csak íly kevés számú fajbaromfik lett a keresztezések javára, ennek oka az, hogy csak íly remélhető, hogy az ország baromfiköltőnyegyszer nem csak testben, de jellegben ís egyenértévtű fog válni. Igen üdvös és örvendetes dolog, hogy ezen újabb és széleskörű baromfiköltőnyezési mozgalomban napról-napra több közép- és nagybírtokos ís síet részvévni, mert ez által még inkább meg lesz könyvite a magyar kormány és esztől munkatődsége, ha a példátlan azon bírtokos osztály fog elől menni, a) a közép, a) a kisgazda szert tanulni — ha ezektől fogók látni a keresztezések által elért felves eredményeket.

Igen helyes dolog, hogy nagybani baromfiköltőnyezést nem óhajtja íslelőben folytatni, mert ez nem a mi viszonyainkban az ík íszemelt akar látni a tenyészésről az csak kevesek törökédek. Ezen törekvés azonban legyen céltudatos s ha egyszer egy kivólásoltot s ezt mindig lehetőleg az állam által köztenyestésre kijelölt fajtákkal kellene alkalmazni, fajbaromfival kezd meg a keresztezést, akkor ettől többét ís ne térjen s minden 23 évben új kávet vagy újabb esztőlgyulást vess. Tessék tehát háztájiuknál keresztezésre langsháni kakast alkalmazni, s az év végén meg gyönyörködhetni egy a szép eredményben. Hreblyai Emil állattenyészési felügyelő Gödöllőn szivesen fog ajánlani a) jó minőségű langsháni kakasok beszerzését forrást. M. N.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeđen.

A kiállítási igazgatóság ülése.

(Fébr. 6.)

Jelen voltak Forster Géza alelnök elnöklet alatt báró Malomes Jeróms, Lichtenberg Mór, Rubinék Gyula a kiállítási iroda főnöke és Horváth János iradoztév.

Előterjesztettek a kiállítási sorsjáték ügyében esztőlgyulást újabb tárgyalások eredményei, melyek tudomásul vétettek.

Az ebkiállítási vonatokközvet elhatározta tott, hogy az két napig fog tartani; térérdjének □-méterének a nagy kutyák után 25 foy 50 kr., kis kutyák után 2 fty 25 fuzendő; az ebtenyészők egyesülete tagjainak kutyái 50 kralra kevesebbet, míg kollektiv kiállítók 50 kralon kívül 10 ftyt tartoznak fizetni.

A kiállítási plakátok elkészítésére a Tóth Molnár Ferenc szegedi festőművész készítette mintá alapján az Athenacum, Verbóczy és Hornyánszki nyomdák nyujtottak be ajánlatokat, melyek közül az Athenacum ajánlata fogadták el.

Lichtenberg Mór javaslatára elhatározta az igazgatóság, hogy a kiállítási ideje alatt egy esztőlgyulást fog tartani a Csongrád, Csanád, Bács-Bodrog, Bekés és Torontál vármegye esztőlgyulát számára ís következő díjazással: 1 díj í 50 korona, 6 díj í 50 korona, 6 díj í 40 korona és 12 díj í 30 korona. Hogy ík érdemesek jutalmazásra, ezt egy cseleđ alakított biztoszt fogja elmozdítani.

Újabb díjakat adományoztak gr. Dessewffy Aurél, gr. Wodianer Albert 100 fty, gr. Csekonics Endre 50 fty, Szegedi keresek és iparbank: 100 forint és Csongrád vármegye gazdasági egyesülete 100 ftyt; midőn az igazgatóság ezeket örvendetes tudomásul veszi, ígen közöszönetel szavaz a hazafias adományozókna.

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:	Oldal.
Az ÖMGE. közlemények.	...
Földmívelési és növénytermelési szakosztály ülése.	...
A borsgyártó mozgalma.	...
I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeđen.	...

Illattenyészés.	Oldal.
A marhahíslatás. Cséllő ísítés.	...

Gazdasági gépezet.	Oldal.
A gőzmozoróval való talajmívelési jelentőség. ífj. Szponon Pál.	...
Leveléskevény.	...
Vegyesek.	...
Kereskedelmi híradások.	...
Budapesti gazdasági társaságok. — Szegeđi. — A központi válsárcsónak írszervezte a nagyban (en gőz) elindított élelmiszerkereskedésről. — Állattenyészési és állattenyészési igazgatóság. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágyómarhászár. — Bécsi szarvmarhászár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.	...

Czímadozónyozás. Ő felsége a király, Bolla Mihály királyi és múszaki tanácsnoknak, az osztálytanácsosi címét adományozta. — Bolla Mihály, mint az ÖMGE. válsárcsónak ígája a múszaki biztoszt elnök, az osztálytanácsnökögében ís elnök rész veszt. Kitüntetésben szegedi grautálunk!

Kinevezés. Mauthner Ödön, budapesti magyarkereskedő, a császári orosz keresztesi egyesület ís, 6 május hó 16-án, 6 fősége az orosz czár védelmezője alatti, a szentpétervári császári tanácsai keretben rendezendő III-ik nemzetközi kiállításra kiállításra bíráó-biztoszt ígálat nevezésére kinevezte.

Meghaltak. A földmívelési miniszter Kálnay Gyula földbírtokost, az ajánlani, Abonyi-Tórnagy vármegye szikáros járásár; Szegeđi Wapra László, gazdasági vándortóljárt, aradi lakos, Ádám vármegye

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeete.

Tavaszi vetőmag árjegyzék 1899.

Van szerencsénk **tavaszi vetőmag- és műtrágya-árjegyzékünket** becses figyelmébe ajánlani, ez irányú szükségleteinek beszerzésénél. Különös gondot fordítottunk bevásárlásainknál ez évben is arra, hogy a. Tagtársainkat teljesen megbízható **legjobb és legtisztább minőségű magokkal** láthassuk el, és itt kötelességünknek tartjuk becses figyelmét felhívni arra, hogy **amerikai luczerna és löheremag** ez évben is nagy mennyiségben fog forgalomba kerülni, melynek beszerzésétől kérjük óvakodni.

Szövetkezeünk hivatása lévén a gazdaközönség érdekeit minden irányban védeni és előmozdítani, összes szükségletét, így magzsükségletét is é. p. belföldi magvakat **kiszárolag a tagjaink és hazai gazdatársainktól**, külföldi magvakat pedig **megbízható külföldi termelőktől** és kereskedőktől szereztük be, káros következményekkel járó magvakat, így **amerikai luczernát és löherét nem vetünk és forgalomba nem hozunk.**

A **heremagok** megfeszítését saját heremagfeszítő állomásunk eszközei és csakis a m. kir. állami vetőmagvizsgáló-állomás által **arankamentességre leplombázott-áru** lesz elszállítva. **A répa- és műtrágyákat** kiadás előtt ugyan-csak fennnevezett intézetnél **csiráztatási vizsgálat** alá vételjük és csak oly magvakat hozunk forgalomba, melyek magas csiraképességűek.

Ugy a bel-, mint a külföldi magvak provenienciájára nézve **szavatosságot vállalunk** és az ezekre vonatkozó beszerzési és magvizsgálási okmányokat iródnakban betekintés végett **kiszárolag** bocsátjuk a tagjaink rendelkezésére.

Vörös löhere.

(Trifolium pratense.)

Löhere vörös vagy sziyriai legelsőrendű erdélyi arankamentes államilag plombozott. 60.—

Luczerna.

(Medicago sativa.)

Luczerna eredeti francia proveneci nagyszemű legelsőrendű arankamentes államilag plombozott. 78.—

Luczerna magyar első. arankamentes államilag plombozott. 70.—

Különféle herefajok.

Biborhere Trifolium incarnatum. 26.—
Fehérbere Trifolium repens. 62.—
Kömlehere Medicago lupulina. 26.—
Svéd v. köreshere Trifol. Hybridum. 62.—
Seradella here Ornithopus sativus. 24.—
Nyulszapuka Anthyllus vulneraria. 75.—
Baltaezin elsőrendű Onobrychis sativus. 15.—
Szarvas Kerep, Lotus corniculatus. 140.—

Répa magvak.

Minden eredeti 50 kilós zsák eredeti Quedlinburgi plomballal ellátva.
Eredeti sárga kerek Oberndorfi. 40.—
Eredeti sárga Eckendorfi. 46.—
Eredeti sárga olajbogyó alakú. 44.—
Eredeti vörös óriás Mamuth. 44.—
Cukorrépa Vilmorin-féle. —
Murokrépa fehér zöldfejú óriás. —
Tarlórépa Norinbergi. —
Belföldi takarmányrépamag. 32.—

Takarmány-füvek.

Angol perje, Lolium perenne, Skóciából hozatott legnehezebb minőségű. 22.—
Olasz perje, Lolium italicum, legelsőrendű, nehéz és tisztá. 24.—

Francia perje, Avena elatior. 52.—
Árva rozsnok, Bromus inermis, eredeti orosz legkifutóbb mag. 48.—
Csomós ebr, Dactylis glomerata. 68.—
Juh eszenek, Festuca ovina. 46.—
Réti „ Festuca pratensis. 48.—
Mezei kömöröz, Phleum pratensis. 34.—
Taréjos ezencser, Cynosurus cristatus. 110.—
Réti perje, Poa pratensis. 70.—
Réti csepeszűz, Alopecurus pratensis. 100.—
Taraszkos típán, Agrostis stolonifera. 75.—
Hlatos borjúpázsit, Anthoxantum odorat. 120.—
Pelyhes czirok, Holcus lanatus. 35.—

Takarmány-növények.

Csillagfürt fehér, Lupinus albus. 9.—
„ sárga, „ luteus. 9.—
„ kék, Lupinus Augustifolius. 9.—
Muharmag, Panicum germanicum. 5.—
Mustármag, Siganus alba. 18.—
Borsó tavaszi. 12.—
„ őszi. —
Bükköny tavaszi, Vicia sativa. 7.—
„ homoki, Vicia villosa. —
Lóbab, Vicia faba. 9.—
Pohánka, v. hajdina. 8.—
Paprikakötes. 8.—
Csibehur nagylevelű, Spargula maxima. 10.—
Görög széná, Trigonella foenum graecum. 20.—
Vérfejú csabár, Poterium sanguis orba. 14.—
Sojabab, Soja hispida. 10.—

Olajnövények magvai.

Eredeti olasz kendermag bolognai. 32.—
Kendermag útánvetett belföldi. 14.—
Káposztarepce nagyszemű I. 15.—
Nyári repce Ujeelandi, eredeti. 24.—
Eredeti rizai első évi utántermés. 14.—
Olasz szeptözörök eredeti mag. 28.—

Gabonaműek.

Hanna árpa 1-ső évi utántermés, dija-zott mag. 11.50
Oregon árpa. 10.50
Chevalier árpa 1-ső évi utántermés. 10.50
Golden Melon árpa. 10.50
Tavaszbuza ab eladódállomás. —
Montagnei rozs. 9.50
Szt. Jánosnapi rozs. —
Zár Duppáni. 10.—
„ szép minőségű belföldi. 7.50

Műtrágyák.

Árak 100 kilóként ab Budapest.

Csontiszt superfoszfát, tisztá csontlisztből készült 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kiló %.. 28.—
Ásványi superfoszfát, 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kiló %.. 27.—
Thomassalak eredeti Hoyermann-féle 18% foszforsavtartalommal. 3.30
Ammoniak superfoszfát 10—12% foszforsav, 3—5% ammoniak. 6.—
Superfoszfátgyips 4—5% foszforsavtartalom, zsák nélkül. 2.50
Chilisaletrom 15—16% légenyirtatólommal. 12.—
Légenszártított marhatrágya öröltött állapotban ab Arad. 1.80
Trágyagyips zsák nélkül. 1.—
Teljes vasúti kocsiarományokra, ab ottani vasútállomás, külön ajánlatot kértük.

Mint hogy a magyar, osztrák és németországi műtrágyafüzetek közt csontiszt és ásványi superfoszfátokra kartell áll fenn — egyenlő ármedgállapítás mellett, mely a közvetítőkre is kötelező — kérjük szövetkezetünket előnyben részesíteni.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII. József-körút 8.

Alakult 1884. évi en.

Elnöke: **TELEKI GÉZA** gróf. Alnöke: **CRAOVSSY BELA**.

ANDRÁSSY LÉZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR, DESSÉFFYVY ARISTID, PÖSPÖKY EMIL, RUBINIK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILA SY ZOLTÁN, SZÓNTY ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf. Vezérigazgató: SZÓNTY ZS. ÖMÖD.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaságnak általános elismerése szerint egy a lére rínt a legbiztosabb terebe híven megfelelő hivatásának; folyton fejleszti a gazdasági életnek a legújabb igényeit; a káróknak gyors és méltóan kiegészülését a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

ÉPÜLET ÉS ÁTÁLYÁN (PANSCHAL) BIZTOSÍTÁSÁNAK rendkívül mérsékelt díjával teemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más díjék kizárásával.

A takarmány és szalmáeseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszkozelhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.
 — Gazdasági egyesületi tagok — kénket adóik a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.
 Kiszagadk, ha huszon egyszere, egy csoportban, de külle-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.
 Bővebb felvilágosításai szolgálat az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ágynökségek.
 5024

Superfoszfátok •
 állati és ásványi eredetűek.

a legmegbízhatóbb, a legjobbban beállt és a legelőszöb foszforosabb trágyaszerek, minden talajra alkalmasak.

Tartalmaznak 10—20% vízben oldható foszforosavat. Vegyértékmentől feltétlenül szavatolnak. — Szárítva és finomra örlve. Tekintettel a rövid tenyészidőre s e műtrágyák gyors hatására **elkülöztethetlen a tavaszi vetésnekél.** Kétféle mennyiségű csiztrában oldható foszforosavval szem pótolható hatása.

Ajánlok továbbá: **Csontlisztet, Chilisalcitromot, kénvasas ammoniakot, kállisót, káinított, különleges műtrágyákat** kapás és kalásos növények alá, **themenai szab. superfoszfát-gyepszet** herések trágyájával és az istállótrágya konzerválására; **takarmánymenteszt** stb. bárhova versenyképes áron szállít: —

Kénvas és **A. SCHRAM** Lundenburg-Themesau műtrágyagyár és Lissak Rostok m.
 Központi iroda: **Prága, Heinrichszgasse 27.**

Magyar Országos Központi Takarékpénztár XXVII. rendes közgyűlését

1899. évi február hó 15-án, délután 4 órakor az intézet helyiségében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám, [I. em.] tartja meg.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárókimondások előterjesztése a felfüggesztő-bizottság jelentésével.
3. Mielég megállapítása, nyvremény felosztása és kifizetés iránti határozathozatal.
4. Igazgatóság és választmány indítványai a vezérigazgató nyugdíjának megállapítása tárgyában.
5. Alapszabályok módosítása.
6. Három igazgatósági és három választmányi tagnak választása.

Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében *) I. évi február 15-éig á. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésükre álland.

Az igazgatóság.

*) 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt részvényeiket egyfajta ny részvény letessék le a társaságnál, mely legalább két hóval előbb irattat a letévi saját névre. 7301

Komposztirozott trágyát

jelemezéssel árban, kisebb és nagyobb mennyiségben, ország bármely trágyázási-üzemében.
Budapest—Szt.-Lőrinczi szemétszállító vasut
 EN., Káliták útján 1161-ut.
 Hivatásos vizsgálati bizottságja, hogy az a díjgyármű és posztogörök tartalmával komposztírozott, 2-3 éviig tartó idegig szervesen feltámasztja a károsodott talaj trágyát.
 Minden kiterjedésű kertészkedésnél szelhető töltvényeknél, ugyancsak kitérő bontást (szelhető) fenti szemétszállító vasut igazgatóság.
 Megyerevisekben kérjük a vasuti állomás esetleg a vasuti szolgálat vezetését kérésre. 7302

7293. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

A bábólnai m. kir. állami ménésbirtok tisztavérű simmenthali tehéneselekből származó

39 db fiatal tenyészbika
15 db számfelötti előhasi üsző

f. évi február hó 20-án délután 1 órakor a kis-bábólnai majorban megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Az árverés napján előzetes bejelentésre kocskifognak rendelkezésre állani az Ácsi (m. á. v.) és a Nagy-Igmándi (déli vasut) vasutállomásokon.

Az eladásra kijelölt tenyészállatok pontos leírása kívánatra megküldetik. Posta- és távirat-állomás: Bábólna-Pusztá.

Bábólnán, 1899. évi január hó. 7296

A bábólnai m. kir. áll. ménésbirtok igazgatósága.

(Kézny. nyom. állapottal.)

Örökös gyertya

Korszakalottó találmány, megbecsülhetetlen értékű szálódók, **enyedő-ök** s minden egyes háztartás számára.
 Ára darabonként **csak 80 Kr.** (A pénz előleges bekludése mellett portómentesen megküldve.)
KARL BENDER I., WIEN IV. L.

Pályázat.

A nagy-m. kir. pénzügyminiszternek 1899. évi január hó 19-én kelt 9867/1908. számú rendelete alapján az alulírott felügyelősejtnél megüresedett 500 ft évi szolgálójai és a külső munkások tartalmára 2 ft évenkénti epházótt

becslőbiztosi gyakornoki állásra

pályázat hirdettek.

Pályázókól megkívántatik, hogy:

1. az 1883. évi I. tcz. 2. §-ában meghatározott képzettséggel bírjanak;
2. az érettségi vizsg. előtt uli magasabb gazdasági iskolát jó sikerrel végeztek;

3. az 1875. évi VII. tcz. alapján végrehajtott földad. szabályozásnál már mint becselő, pót vagy segédbecslőbíró voltak alkalmazva s mint ilyenek hivatalos eskü alatti szolgáltak.

Végre magyar honosság, ép és erős testűnek, feddhetlen előélet és nőtlenység. A kivételre ideiglenes minőségben történik és ha beválik, üresedés esetén a helyszínelő becselő bírosági állások betöltésénél előnyben bír., — ha ne minden válik egy évi próba szolgálata után, minden további igény nélkül elbocsátatik. — **Pályázat határidő február 15-ike.**

Szegeden, 1899. évi január hó 23-án.

7283

II. számú nagy. kir. helyszínelési felügyelőség.

Eladó amerikai

szőlővesszők.

36,600 drb egy éves gyökeres Ripária ezre 16 forint.
3,700 „ I. rendű sima Ripária „ „ „ 8 „
23,700 „ II. „ „ „ „ „ 5 „
1,650 „ II. „ „ „ „ „ 5 „
a dombovári vasutállomáshoz szállítva.

Megrendelések:

7287

a gazdasági intézőséghez

→ Pusztánám u. p. Dombóvár czimzendők. ←

SIEMENS és HALSKE

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 21.

telepít:

villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket

városok, bányák, gyárak és magánok részére, **elektrolytikus berendezéseket, villamos vasutakat, bányavasutakat, egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, vezeték-anyagokat, kábeleket, Ir- és Izzólámpákat, táviró- és távbeszélő-készülékeket, mérő-készülékeket, vasúti villámhárítók berendezéseket, jelző-berendezéseket, vízmérőket, vezetékberendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra, világító testeket.**

rigai lennag,

urassági áru, vetési célokra eladó

Guttman és Wahl

cézgnél

7316

Budapest, Vigadó-utca 5. szám.

Lapunk kiadóhatalmában megrendelhető:

A sertes javítása és hizlalása

garák és hizlalók használatára. Irta K. Ruffy Pál. Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

120. szám. 1899.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A m. kir. közalapítványi uradalom folyó évi október hó 1-től következő földbirtokot adja haszonbérbe, és pedig: a Temesmegye Gúlad község határában fekvő 743 kat. holdas birtokát valamint az ugyanazon határban fekvő 590 ^{2/3} holdas birtokát 25 évi időtartamra; az Ujlak község határában fekvő 383 ^{2/3} holdas birtokát 12 évre; a Nagy-Köveser község határában fekvő 255 ^{1/3} holdas birtokát; a Bakóvár község határában fekvő 447 ^{1/3} holdas birtokát; a Niezkyfalva község határában fekvő 377 ^{2/3} holdas birtokát; a Román-Sztamora község határában fekvő 494 ^{1/3} holdas birtokát; a Zsebely község határában fekvő 83 ^{1/3} holdas földbirtokát és a Liget község határában fekvő 134 ^{1/3} holdas birtokát 6 évi időtartamra.

A bérbeadás iránt a zárlatlanul versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverés **1899. évi márczius hó 23-án, délelőtt 10 órakor** a Buziás földműhelyen székelő m. kir. közal. gazd. ker. főbiztosság hivatalos helyiségében megtartatni.

Ezen határnapra bérleti szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kor bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlatokat, melyben a holdankénti megajánlott évi haszonbérlet összeg számoktól és betűkkel kiírandó és kitüntetendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, bértárgyanként külön börtörözve a fenti határidő előtt nyújtsák be alírott főtiszttséghez, a börtörökra megjegyezve, hogy az ajánlat, mely bértárgyra szól.

Bánatpénzül a bérleti szándékoló birtoktest minden holdja után Egy (1) frt esatolando a zárt ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elismert értékpapirokban.

Kiküldési ár:

a gládi 743 holdnál ..... 7 frt — kr.
a gládi 590 ^{2/3} holdnál ..... 10 frt 25 kr.
az ujlaki 383 ^{2/3} holdnál ..... 6 frt — kr.
a nagy-köveseri 255 ^{1/3} holdnál ..... 9 frt 50 kr.

a bakóvári 447 ^{1/3} holdnál ..... 11 frt 25 kr.
a niezkyfalvi 377 ^{2/3} holdnál ..... 11 frt — kr.
a rom-sztamora 494 ^{1/3} holdasnál ..... 10 frt — kr.
a zsebelyi 83 ^{1/3} holdnál ..... 12 frt — kr.
a ligeti 134 ^{1/3} holdnál ..... 10 frt 50 kr.

év és holdankénti haszonbér.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyiszintén, a kik az uradalommal szemben hátralekös tartoztatban vannak, vagy bár mi módon perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok valamint kellően fel nem szereltk figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak tartatik fen.

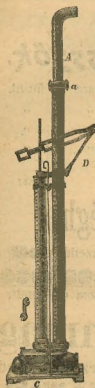
A részletes haszonbérleti feltételek alírott főtisztsegnél, valamint a gládi, zsebelyi és ligeti birtokokra vonatkozólag a cskovári, — az ujlaki és rom-sztamora birtokokra vonatkozólag a török-szakosi, — és a nagy-köveseri, bakóvári s niezkyfalvi birtokokra vonatkozólag a nagy-köveseri közalap. ispánsegógnál is a szokásos hivatalos órák alatt betekinthetők vagy esetleg érdeklődők költségein lemoshatóak.

Buziásón, 1899. évi január hó 24-én.

M. kir. közalap. gazd. ker. főbiztosság.

Szabadalm. „Prágai“ szivattyú

trágyái-, árnyékszékék és vágóhid-gödrök, ugyszintén víz stb.-hez fecskendezőszervezettel.

Ára 4 méter magasságig 40 frt. Ezen felüli magasság méterenként 3 frt.

Fecskendező-géskészlet. Ára 4 frt.

A „Prágai“ szivattyúk, duplán forrasztott, **önözt kovacsoltvas** csövekből készíttetnek, minek folytán azok majdnem **elpusztíthatatlanok**.

Amikor a szivattyút, mint **fecskendező** használtatik, az A csövet a két a-val jelölt csavar megtámasztásával eltávolítjuk és a fecskendező-készüléket behelyezzük, mire a csavarokat újból megszorítjuk.

A szabadalmazott „Prágai“ szivattyúk egyszerű és célszerű belső szerkezetükkel fogva sem **iszap** vagy hasonló, ugymint **rongyok, cserepek, homok, onot, kavics** által el nem dugulnak és kezelésük aránylag jelentéktelen **kevesebb erővel jár**.

Munkaképesség 400—500 liter perczenként.

A teljes súly csupán csak 45 kgramm, minélfogva azok igen **könnyen szállíthatók**. A **kihirtés** egy pillanat alatt megtörténik az által, hogy a közepén átvonuló drótot fölfelé húzzuk; e szerint a szivattyú **sohasem fagyhat be**.

A szivattyú **meghosszabbítható** vagy **megrövidíthető** az által, hogy a vele adott kulcs segítségével a két a-val jelölt csavart megtámasztjuk, ezután pedig az A csövet tetszészerinti magasságig be- vagy kihúzzuk.

Megrendelés alkalmával elégséges a gödör mélységének közlése.

Prospectusok ingyen és bérmentve.

Doležal Rudolf, Prága-Lieben.

Szivattyú-gyár, vízmű-telepek berendezése.

7817

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1000 frt pályadíjjal jutalmazott

GAZDASÁGI KÖNYVVITELTAN

alapján összeállított

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL

sz. nyom.	iv. hr.	sz. nyom.	egy mint.	iv. kr.	sz. nyom.	iv. kr.	
1.	1	14.	Épülettér, kül- és belví	1 0	28.	Mérleg	1 10
2.	1	15.	Telékeltár, kül- és belví	1 0	29.	Próbacéspüsti jegyzék	1 5
3.	1	16.	Termény és anyag-letár, kül- és belví	1 0	30.	Vetési és aratósi jegyzék	1 5
4.	1	17.	Letéti napló	1 3	31.	Élelvi jegyzék (csikó és borjú)	1 5
5.	1	18.	Köves letár, kül- és belví	1 0	32.	Termés-kimutalás	1 4
6.	1	19.	Szegődménynyelvi	1 1	33.	Élelvi jegyzék (árany és malac)	1 5
7.	1	20.	Ló- és szarvasmarha-kimutalás	1 0	34.	Darálósi jegyzék	1 5
8.	1	21.	Juh- és sertés-kimutalás	1 0	35.	Fejési napló	1 5
9.	1	22.	Különböző tárgyak kimutatása	1 0	36.	Gazdasági napló	1 5
10.	1	23.	Fogyasztási anyag	1 0	37.	Trágyázási	1 2
11.	1	24.	Tüzelő anyag	1 0	38.	Céspüsti jegyzék kül- és belví	1 5
12.	1	25.	Szénarafa	1 0	39.	Teljes-kimutalás	1 2
13.	1	26.	Állati termények	1 0	40.	Takarányozási előirányzat k.b.-iv	1 0
		27.	Póttakarmány	1 0	41.	Vetési előirányzat kül- és belví	1 0
					42.	Takarmányozási jegyzék kül- és b.-iv	1 5

állandóan raktárt tartunk.

Összeállította: SUSCHKA RIKÁRD

a magyarvári akad. azadémia gazd. intéz.é.

Az összes nyomtatványokból **mintavek** az O. M. G. E. tagoknak és a „KÖZTELEK“ előfizetőinek 2 frt 20 kr. előleges beküldése mellett portmentósen küldetnek. — Rövid utmutatás ára 20 kr.

Arjegyzekekkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalához IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. küldendők.

Mauthner Ödön

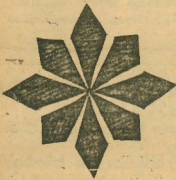
csász. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapest, Andrásy-ut 23.

ajánl: ●●

Impregnált burgundi takarmányrépamagot.

Az impregnált répamag rohamos térhódítása a fegfényesebb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy mily nagyok az impregnált mag előnyei a nem impregnált fölöött.

Az impregnált mag gyorsabban és jelentékenyen erőteljesebb csírákkal kel ki, mint a közönséges mag; az első időszakban gyorsabban és bujábban növekszik, a répatetés kifogástalan s tökéletes állományának és az elgondolható legnagyobb hozamoknak ezáltal a legjobb biztosítékát nyújtja; **már az első 4 hét alatt mintegy 8 napl előrehaladottságot mutat** oly növényekkel szemben, melyek közönséges répamagból, illetve közönséges jó kereskedelmi áruból keltek. Összehasonlító termelési kísérletek alkalmával az impregnált répamag jóval kevésbé, de a legtöbb esetben éppen semmit sem szenvedett a rovaroktól, különösen a drótféregtől, azután a gyökérszűzegtől sem, azonfelül még figyelembe kejj vennünk, hogy a répamagon tapadó összes mikroorganizmák, baktériumok stb. a mesterséges répatettségnek ezen áthurcolói teljesen és biztosan megöltenek az **impregnálási eljárás** által, mely utóbbi abból áll, hogy a répamag egy bizonyos időtartamra kénes sával és klórgázzal érintkezik.

CSILLAG-VÉDJE.

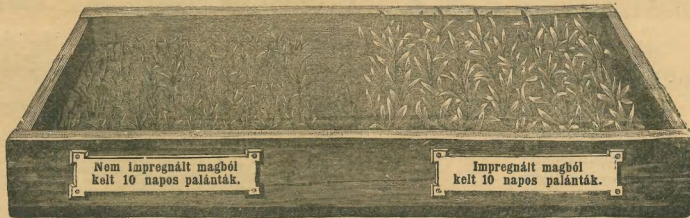
Ez teszi érthetővé azt a nagyon is gyakran előforduló jelenséget, melyet a gazda ez ideig nem birt magának megmagyarázni: Előfordult ugyanis, hogy nem impregnált répamag, mely a magvizsgáló állomás, vagy a gazdának mesterséges csíráztatóján igen szépen csírázott, a szabadba elvetve sokkal gyöngébben kelt ki. Az egyszerű oka ennek abban rejlik, hogy a répamag külburóján elősködő mikroorganizmák, baktériumok stb. a mesterséges csíráztatónak magas hőfoka megölte, a szabadba vetett nem impregnált magon azonban háborítatlanul folytathatták romboló munkájukat és a különben csíráképes mag a gazda nagy ámulatára nem kelt ki. — **Az impregnált répamagnál ilyen esély természetesen teljesen ki van zárva, mivelhogy — mint már említettük is, — az impregnálási eljárás teljesen elpusztítja a baktériumokat.**

Mauthner-féle javított impregnált sárga eckendorfi	100 kilo	54 frt.
Mauthner-féle javított impregnált vörös eckendorfi	100 kilo	54 frt.
Mauthner-féle javított impregnált és kiütemezett kerek lapos sárga oberndorfi	100 kilo	46 frt.
Mauthner-féle javított impregnált és kiütemezett kerek lapos vörös oberndorfi	100 kilo	48 frt.
Mauthner-féle javított impregnált és kiütemezett vörös Mammuth (óriás)	100 kilo	48 frt.
Mauthner-féle valódi impregnált sárga olajbogyó-alaku óriás	100 kilo	48 frt.

Bikafej-védjegy.

Impregnált magot tartalmazó zsákok egyik oldalán a **CSILLAG-VÉDJE**, a másik oldalán a **BIKAFEJ-VÉDJE** van feltüntetve.

Nem impregnált eredeti ólomzárolt quedlinburgi takarmányrépamag.

Sárga eckendorfi	100 kilo	50 frt.	Champion Yellow Globe	100 kilo	44 frt.
Sárga kerek oberndorfi	100 kilo	42 frt.	Sárga olajbogyó-alaku óriás	100 kilo	42 frt.
Nagy vörös Mammuth	100 kilo	44 frt.	Vörös olajbogyó-alaku óriás	100 kilo	44 frt.

Hirdetés és 15 más 30 kr., azaz feltétlenül... minden betöltésén 30 kr. bonyolított.

KIS PÖRTESEK.

Csak megvárásig és a számbalban leírásával, továbbá... az adók... bonyolítottan.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel viláslásra szükséges levélbonyó vagy levelezőlapot küldnek.

Az állások betöltésére vonatkozólag... hírdetéseket... tével fogjuk közzéadni...

Egyáltalán félreérthető kérésre... tudatjuk... hogy kiadóhatatlanok... nem fogadjuk...

A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Irárok... kassza... pénztáros... ügykezelő... ügykezelő... ügykezelő...

A németországban

gazdaságban... a német... gazdaság... a német... gazdaság...

Keresetek

gazdasági... keresetek... gazdasági... keresetek...

Gazdasági

gazdasági... gazdasági... gazdasági... gazdasági...

Pályázat

Közzétett... pályázat... közzétett... pályázat...

Számláért

kereseti... számláért... kereseti... számláért...

Nőfien

szegény... nőfien... szegény... nőfien...

Szabolcsmegyer

szabolcsmegyer... szabolcsmegyer... szabolcsmegyer...

Gépez-kovács

gépez-kovács... gépez-kovács... gépez-kovács...

Állást keresők

Állást keresők... állást keresők... állást keresők...

Magyar óvári

Magyar óvári... magyar óvári... magyar óvári...

Gazdasági

gazdasági... gazdasági... gazdasági...

Nemesi

Nemesi... nemesi... nemesi...

Gazdasági

gazdasági... gazdasági... gazdasági...

Gazdasági

gazdasági... gazdasági... gazdasági...

Gazdasági

gazdasági... gazdasági... gazdasági...

Nőfien

szegény... nőfien... szegény... nőfien...

52 éves,

52 éves... 52 éves... 52 éves...

Dobozozni

Dobozozni... dobozozni... dobozozni...

Parádés kocsis,

Parádés kocsis... parádés kocsis... parádés kocsis...

Gépez-kovács,

Gépez-kovács... gépez-kovács... gépez-kovács...

Fiatal

Fiatal... fiatal... fiatal...

Földmives

Földmives... földmives... földmives...

Gépez,

Gépez... gépez... gépez...

Földmives

Földmives... földmives... földmives...

Mezőgazdasági

Mezőgazdasági... mezőgazdasági... mezőgazdasági...

Mezőgazdasági

Mezőgazdasági... mezőgazdasági... mezőgazdasági...

ÁLLATOK.

Állatok... állatok... állatok...

Tenyészkanalak,

Tenyészkanalak... tenyészkanalak... tenyészkanalak...

Telivér amerikai ügétő mén,

Telivér amerikai ügétő mén... telivér amerikai ügétő mén...

Három

Három... három... három...

növendék ökor és üző borjakat

növendék ökor és üző borjakat... növendék ökor és üző borjakat...

Klein és Spitzler

Klein és Spitzler... klein és spitzler... klein és spitzler...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

ÁLLATOK.

Állatok... állatok... állatok...

Telivér amerikai ügétő mén,

Telivér amerikai ügétő mén... telivér amerikai ügétő mén...

Három

Három... három... három...

növendék ökor és üző borjakat

növendék ökor és üző borjakat... növendék ökor és üző borjakat...

Klein és Spitzler

Klein és Spitzler... klein és spitzler... klein és spitzler...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Főnök

Főnök... főnök... főnök...

Tavaszi buza

Tavaszi buza... tavaszi buza... tavaszi buza...

Gazdák

Gazdák... gazdák... gazdák...

Megjelent:

Megjelent: J. C. Schmidt... megjelent: J. C. Schmidt...

Teljes

Teljes... teljes... teljes...

Tavaszi buza

Tavaszi buza... tavaszi buza... tavaszi buza...

Szőlővinyók

Szőlővinyók... szőlővinyók... szőlővinyók...

Rigal nemzet

Rigal nemzet... rigal nemzet... rigal nemzet...

Béretlándás

Béretlándás... béretlándás... béretlándás...

200-400

200-400... 200-400... 200-400...

Alcsúti tengeri

Alcsúti tengeri... alcsúti tengeri... alcsúti tengeri...

királyné tengeri, székely tengeri

királyné tengeri, székely tengeri... királyné tengeri, székely tengeri...

Gróf Teleki Arvid

Gróf Teleki Arvid... gróf teleki arvid... gróf teleki arvid...

drássó uradalomban

drássó uradalomban... drássó uradalomban... drássó uradalomban...

u. p. Kerecsen

u. p. Kerecsen... u. p. Kerecsen... u. p. Kerecsen...

Minták, és megrendelő

Minták, és megrendelő... minták, és megrendelő... minták, és megrendelő...

Alcsúti tengeri

Alcsúti tengeri... alcsúti tengeri... alcsúti tengeri...

A „Kis Hirdetők”

A „Kis Hirdetők”... a „kis hirdetők”... a „kis hirdetők”...

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekevel

hajlító vagy elváltalni; épagy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alantli címzember forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők
Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy
műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen
támasza a gyakorlatnak.

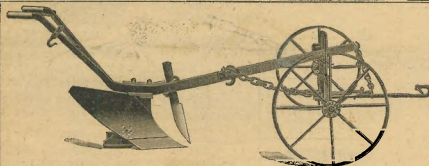
Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZ-
TERMELŐ” előfizetési ára egy évre 5 frt.

7144

Egy és több vasu egytetemes
aczélékém és

**talajmivelő
eszközeim**

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélserű szerkezetüknl fogva országszerte legjobb hirnévnek és kelendőségnek
örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

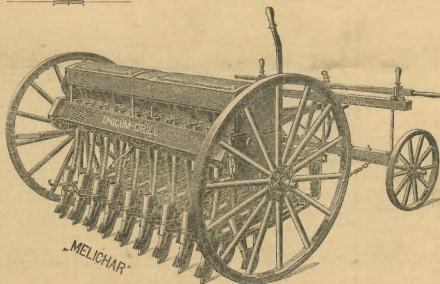
„Unicum-Drill“

egytetemes **sorhaventőgép** sokoldalú haszná-
latóságánál, czélserű szerkezeténél fogva egész
Európában

a **legjobb hirnévnek** és
a **legnagyobb kelendőségnek**
örvend, ezeknél fogva az összes eddigi ventőgépek
között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmozott **kizárólagos ventőgépgyára**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68.